

EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO

Bryssel, 9. marraskuuta 2006 (13.11)
(OR. en)

15010/06

LIMITE

FRONT 224
COMIX 937

SAATE

Lähetäjä: Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU,
johtaja

Saapunut: 7. marraskuuta 2006

Vastaanottaja: Javier SOLANA, pääsihteerin, korkea edustaja

Asia: **Komission suositus rajoilla suoritettavia henkilötarkastuksia varten
laaditusta, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön
tarkoitettua yhteisestä rajavartijan käsikirjasta (Schengen-
käsikirjasta)**

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja K(2006) 5186 lopull.

Liite: K(2006) 5186 lopull.

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 06/XI/2006
K (2006) 5186 lopull.

KOMISSION SUOSITUS,

tehty 06/XI/2006,

rajoilla suoritettavia henkilötarkastuksia varten laaditusta, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tarkoitetusta yhteisestä rajavartijan käsikirjasta (Schengen-käsikirjasta)

KOMISSION SUOSITUS,

tehty 06/XI/2006,

rajoilla suoritettavia henkilötarkastuksia varten laaditusta, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tarkoitettua yhteisestä rajavartijan käsikirjasta (Schengen-käsikirjasta)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 211 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) 15 päivänä maaliskuuta 2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 562/2006¹ vahvistetaan yhteisön säännöt rajoilla suoritettavista henkilötarkastuksista sekä rajatarkastusten että rajojen valvonnan osalta.
- (2) On tarpeen varmistaa, että rajavalvontatehtäviä suorittavat kansalliset viranomaiset panevat yhteisön rajavalvontasäännöt yhdenmukaisesti täytäntöön. Tätä varten tarvitaan rajavartijan käsikirja (Schengen-käsikirja), joka sisältää rajavalvontaa koskevia yhteisiä ohjeita, parhaita käytänteitä ja suosituksia.
- (3) Jotta jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset voisivat käyttää käsikirjaa parhaalla mahdollisella tavalla, komissio antaa käsikirjan sekä muut rajavartijan tehtävissä tarvittavat tiedot, kuten luettelot rajanylityspaikoista, matkustusasiakirjojen mallit ym. vastaavat tiedot, jäsenvaltioiden käyttöön sähköisessä muodossa.
- (4) Komissio huolehtii käsikirjan ja muiden rajavartiointitehtävissä tarvittavien tietojen säännöllisestä päivittämisestä.
- (5) Jotta yhteisön rajavalvontasääntöjen täytäntöönpano olisi yhdenmukaisempaa, jäsenvaltioiden olisi kehotettava rajoilla henkilötarkastuksia suorittavat kansalliset viranomaiset käyttämään liitteenä olevaa käsikirjaa tärkeimpänä työvälineenä rajavalvontatehtäviä suoritettaessa.
- (6) Jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään käsikirjaa myös rajavalvontatehtäviin sijoitettavan henkilöstön kouluttamisessa.

---

¹ [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 562/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä \(Schengenin rajasäännöstö\), EUVL L 105, 13.4.2006, s. 1.](#)

SUOSITTAA:

1. Asetuksessa (EY) N:o 562/2006 säädettyjen yhteisten rajavalvontasääntöjen vaikuttavan ja yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi:

- toimitettava liitteenä oleva rajavartijan käsikirja (jäljempänä 'käsikirja') henkilötarkastuksia suorittaville kansallisille viranomaisille;
- kehotettava edellä tarkoitettuja viranomaisia käyttämään käsikirjaa tärkeimpänä työvälineenä rajavalvontatehtäviä suoritettaessa.

2. Jäsenvaltioiden olisi käytettävä käsikirjaa myös rajavalvontatehtäviin sijoitettavan henkilöstön kouluttamisessa.

Tehty Brysselissä 06/XI/2006.

*Komission puolesta
Franco FRATTINI
Komission varapuheenjohtaja*

LIITE

**Rajavartijan käsikirja
(Schengen-käsikirja)**

<u>OSA 1 – MÄÄRITELMÄT</u>	8
<u>OSA 2 – RAJATARKASTUKSET</u>	12
<u>JAKSO I: Rajatarkastusmenettelyt</u>	12
<u>1. Rajanylityspaikoilla tehtävät tarkastukset</u>	12
<u>2. Haut Schengenin tietojärjestelmästä (SIS)</u>	19
<u>3. Erityssäännöt tietyille henkilöryhmille suoritettavista tarkastuksista</u>	21
<u>3.1 Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvat henkilöt</u>	21
<u>3.2 Valtionpäämiehet</u>	23
<u>3.3 Ilma-alusten lentäjät</u>	23
<u>3.4 Merimiehet</u>	24
<u>3.5 Diplomaatti-, virka- tai virkamatkapassin haltijat sekä kansainvälisten järjestöjen henkilöstö</u>	25
<u>3.6 Raja-alueen asukkaat, joihin sovelletaan paikallista rajaliikennettä koskevaa järjestelyä</u>	27
<u>3.7 Alaikäiset</u>	27
<u>3.8 Kolmansista maista kotoisin olevat koululaiset, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, johon ei sovelleta viisumipakkoa</u>	28
<u>3.9 Rajatvöntekijät</u>	29
<u>3.10 ADS-matkailijat</u>	30
<u>4. Matkustusasiakirjojen leimaaminen</u>	31
<u>5. Tarkastusten lieventäminen</u>	35
<u>6. Maahantulon epääminen</u>	35
<u>7. Viisumin myöntäminen rajalla mm. kauttakulkumatalla oleville merimiehille</u>	43
<u>8. Yhdenmukaisten Schengen-viisumien voimassaolon mitätöiminen, peruuttaminen ja lyhentäminen</u>	48
<u>9. Erityiset kauttakulkujärjestelyt</u>	50
<u>9.1 Kauttakulkua helpottava asiakirja (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottava asiakirja (FRTD)</u>	50
<u>9.2. Kauttakulku niiden jäsenvaltioiden läpi, jotka eivät sovelle Schengenin säännöstöä täysimääräisesti</u>	51
<u>10. Turvapaikanhakijat ja kansainvälistä suojelua hakevat</u>	52
<u>11. Tietojen rekisteröinti rajalla</u>	54

<u>12.</u>	<u>Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa</u>	55
	<u>II JAKSO: Maarajat</u>	55
<u>1.</u>	<u>Tieliikenteen tarkastukset</u>	55
<u>2.</u>	<u>Rautatieliikenteen tarkastukset</u>	58
<u>3.</u>	<u>Paikallinen rajaliikenne</u>	60
	<u>III JAKSO: Lentoasemat</u>	61
<u>1.</u>	<u>Tarkastukset lentoasemalla</u>	61
<u>2.</u>	<u>Tarkastukset muilla lentopaikoilla</u>	64
<u>3.</u>	<u>Yksityslennoilla olevien henkilöiden tarkastukset</u>	65
	<u>IV JAKSO: Merirajat</u>	66
<u>1.</u>	<u>Meriliikenteen yleiset tarkastusmenettelyt</u>	66
<u>2.</u>	<u>Risteilyalusten tarkastukset</u>	67
<u>3.</u>	<u>Huviveneiden tarkastukset</u>	70
<u>4.</u>	<u>Rannikkokalastusalusten tarkastukset</u>	71
<u>5.</u>	<u>Lauttaliikenteen tarkastukset</u>	71
	<u>V JAKSO: Sisävesiliikenteen tarkastukset</u>	72
<u>1.</u>	<u>Sisävesiliikenne</u>	72
	<u>OSA 3: RAJOJEN VALVONTA</u>	74
<u>1.</u>	<u>Valvonnan tarkoitus</u>	74
<u>2.</u>	<u>Valvontamenetelmät</u>	74
	<u>OSA 4: SÄÄDÖSLUETTELO</u>	76

ESIPUHE

Tässä rajavartijan käsikirjassa on tarkoitus antaa ohjeita sekä esittää parhaita käytänteitä ja suosituksia, jotka liittyvät rajavartijan tehtävien suorittamiseen Schengen-valtioissa. Käsikirjan on tarkoitus olla rajavartijoille myös opas, jonka avulla toteuttaa toimenpiteitä ja tehdä päätöksiä ulkorajoilla.

Käsikirja koskee lähinnä rajalla suoritettavia henkilötarkastuksia, ja se perustuu yhteisön säädöksiin ulkorajojen ylittämisestä (erityisesti Schengenin rajasäännöstö), viisumien myöntämisestä, oikeudesta liikkua vapaasti yhteisössä ja turvapaikan hakemisesta. Osassa 4 on luettelo tässä käsikirjassa käsiteltäviä asioita koskevista säädöksistä.

Muuntyyppiseen valvontaan, jota rajoilla on mahdollisuus tai velvollisuus suorittaa (esim. tullivalvonta, kasvinsuojeluun tai terveyteen liittyvä valvonta), sovelletaan kyseistä asiaa koskevaa yhteisön tai kansallista lainsäädäntöä. Jäsenvaltioiden olisi aina varmistettava, että viranomaiset, jotka suorittavat ulkorajoilla valvontaa, tekevät tiivistä yhteistyötä ja että yhteistyötä tehdään myös niiden viranomaisten kanssa, jotka suorittavat valvontaa jäsenvaltion alueella muualla kuin rajoilla.

Tällä käsikirjalla ei ole tarkoitus luoda oikeudellisesti sitovia velvoitteita eikä luoda uusia oikeuksia ja velvollisuuksia rajavartijoille tai muille henkilöille, joita käsikirja koskee. Ainoastaan säädökset, joihin käsikirja perustuu tai joihin siinä viitataan, ovat oikeudellisesti sitovia, ja ainoastaan niihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa.

OSA 1 – MÄÄRITELMÄT

1. **SCHENGEN-VALTIOT** (valtiot, jotka soveltavat Schengenin säännöstöä täysimääräisesti ja ovat poistaneet sisäraja- ja valvonnan)²:

1. Alankomaat	9. Norja
2. Belgia	10. Portugali
3. Espanja	11. Ranska
4. Islanti	12. Ruotsi
5. Italia	13. Saksa
6. Itävalta	14. Suomi
7. Kreikka	15. Tanska
8. Luxemburg	

Huom. EU/EY ja Sveitsin valaliitto allekirjoittivat 26.10.2004 sopimuksen Sveitsin osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen. Sopimus ei ole vielä tullut voimaan. Schengenin säännöstö pannaan Sveitsissä täytäntöön Schengen- evualuointimenettelyjen jälkeen aikaisintaan vuonna 2008.

2. **EU:N JÄSENVALTIOT:**

1. Alankomaat	11. Luxemburg	21. Tanska
2. Belgia	12. Malta	22. Tšekki
3. Espanja	13. Portugali	23. Unkari
4. Irlanti	14. Puola	24. Viro
5. Italia	15. Ranska	25. Yhdistynyt kuningaskunta
6. Itävalta	16. Ruotsi	
7. Kreikka	17. Saksa	
8. Kypros	18. Slovakia	

² Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro eivät vielä ole kaikilta osin Schengen- valtioita, mutta ne soveltavat yhteisiä rajavalvontasääntöjä.

9. Latvia

19. Slovenia

10. Liettua

20. Suomi

3. **ETA-maat:** Islanti (IS), Liechtenstein (LI) ja Norja (NO).

4. **'Sisärajat'** ovat:

a) Schengen-valtioiden yhteisiä maarajoja, joki- ja järvirajat mukaan luettuina,

b) Schengen-valtioiden lentoasemia sisäisten lentojen osalta,

c) Schengen-valtioiden meri-, joki ja järviliikenteen satamia säännöllisen lauttaliikenteen osalta.

5. **'Ulkorajat'** ovat Schengen-valtioiden maarajoja, joki- ja järvirajat mukaan luettuina, merirajoja, lentoasemia ja joki-, meri- ja järviliikenteen satamia edellyttäen, että ne eivät ole sisärajoja.

6. **'Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvat henkilöt'** ovat EU:n jäsenvaltioiden, ETA-maiden ja Sveitsin kansalaisia ja kansalaisuudesta riippumatta heidän perheenjäseniään, jotka matkustavat heidän kanssaan tai heidän luokseen.

7. **'EU-maiden, ETA-maiden ja Sveitsin kansalaisten perheenjäsenet'** ovat kansalaisuudesta riippumatta:

- puoliso tai kumppani, jonka kanssa EU-maan, ETA-maan tai Sveitsin kansalainen on rekisteröinyt parisuhteen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, jos parisuhde rinnastetaan vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä avioliittoon,
- unionin kansalaisen alle 21-vuotiaat tai hänestä riippuvaiset jälkeläiset suoraan etenevässä polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai rekisteröidyn kumppanin vastaavanlaiset jälkeläiset,
- unionin kansalaisesta riippuvaiset sukulaiset suoraan takenevässä polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai kumppanin vastaavanlaiset sukulaiset.

8. **'EU:n kansalainen'** on henkilö, jolla on Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuus.

9. **'Kolmannen maan kansalainen'** on henkilö, joka ei kuulu vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin.
10. **'Rajavartija'** on virkamies, jonka toimipaikka kansallisen lainsäädännön mukaan sijaitsee joko rajanylityspaikalla tai rajalla tai sen välittömässä läheisyydessä ja joka suorittaa rajavalvontatehtäviä yhteisön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
11. **'Rajavalvontaa'** ovat rajalla toteutettavat toimet, jotka muista syistä riippumatta suoritetaan ainoastaan rajanylitysaikomuksen tai rajanylityksen perusteella ja jotka käsittävät rajatarkastukset ja rajojen valvonnan.
12. **'Rajatarkastukset'** ovat rajanylityspaikoilla suoritettavia tarkastuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että henkilöt ja heidän kulkuneuvonsa sekä heidän hallussaan olevat esineet voidaan päästää Schengen-valtioiden alueelle tai pois sieltä.
13. **'Rajojen valvonta'** on rajojen valvontaa rajanylityspaikkojen välillä ja rajanylityspaikkojen valvontaa muulloin kuin niiden vahvistettuina aukioloaikoina henkilöiden estämiseksi kiertämästä rajatarkastuksia.
14. **'Vähimmäistarkastus'** on tarkastus, joka on säännön mukaan tehtävä vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluville EU:n, ETA:n ja Sveitsin kansalaisille, jotta on mahdollista todeta heidän henkilöllisyytensä ja kansalaisuutensa ja heidän sellaisten perheenjäsentensä henkilöllisyys ja perheside EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaiseen, jotka eivät itse ole EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisia. Vähimmäistarkastuksessa selvitetään nopeasti ja mutkattomasti matkustusasiakirjan voimassaolo ja se, onko siinä merkkejä siitä, että se olisi väärennetty tai väärä. Voidaan myös tarkastaa tietokannoista varastettuja, kavallettuja, kadonneita ja mitätöityjä asiakirjoja koskevat tiedot.
15. **'Perusteellinen tarkastus'** on tarkastus, joka suoritetaan kolmansien maiden kansalaisille, kun vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluville henkilöille tehdään vähimmäistarkastus. Rajavartija tarkastaa, että kolmannen maan kansalainen täyttää kaikki edellytykset tulla Schengen-valtion alueelle (ja poistua sieltä).
16. **'Toisen linjan tarkastus'** on lisätarkastus, joka voidaan suorittaa erityisessä paikassa muualla kuin siellä, jossa kaikki henkilöt tarkastetaan (ensilinja).

17. **'Turvapaikanhakija'** on kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö, joka on tehnyt turvapaikkahakemuksen, josta ei ole vielä tehty lainvoimaista päätöstä.
18. **'Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus'** on kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämä pyyntö saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa.
19. **'Pakolainen'** on kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudeton henkilö, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne.
20. **'Henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua'** on kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö, jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa mutta jonka suhteen on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai kansalaisuudettoman henkilön ollessa kyseessä entiseen pysyvään asuinmaahansa, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä neuvoston direktiivin 2004/83/EY 15 artiklassa määriteltyä vakavaa haittaa, ja joka on kykenemätön tai sellaisen vaaran johdosta haluton turvautumaan kyseisen maan suojaan.
21. **'Kansalaisuudeton henkilö'** on henkilö, jota ei missään valtiossa pidetä kyseisen valtion lainsäädännön nojalla sen kansalaisena.
22. **'Kansanterveyteen kohdistuva uhka'** on tauti, joka voi aiheuttaa Maailman terveysjärjestön kansainvälisten terveyssäännösten määritelmän mukaisen epidemian, ja muu infektioauti tai tarttuva loistauti, jos niistä säädetään jäsenvaltioiden kansalaisiin sovellettavissa suojelusäännöksissä. Lisätietoja I jakson 1.6 kohdassa [Ohjeita maahantulon epäämiseen kansanterveyteen kohdistuvan uhkan perusteella.](#)
23. **'Viisumi'** on jäsenvaltion myöntämä lupa tai sen tekemä päätös, joka vaaditaan maahantuloon kyseisessä jäsenvaltiossa tai useammassa jäsenvaltiossa aiottua oleskelua varten tai kyseisessä jäsenvaltiossa tai useammassa jäsenvaltiossa kauttakulkua varten. Lisätietoja I jakson 7 kohdassa [Eri viisumityypit.](#)

OSA 2 – RAJATARKASTUKSET

JAKSO I: Rajatarkastusmenettelyt

1. Rajanylityspaikoilla tehtävät tarkastukset

1.1 Rajanylityspaikoilla tehtävien rajatarkastusten päätarkoitus on selvittää, että kaikki rajan ylittävät henkilöt täyttävät Schengen-valtioiden alueella voimassa olevat maahantuloedellytykset.

Schengen-valtion alueelle tulevan **kolmannen maan kansalaisen on täytettävä seuraavat maahantuloedellytykset:**

- a) Hänellä on voimassa oleva, rajanylitykseen oikeuttava asiakirja tai asiakirjat.
- b) Hänellä on voimassa oleva viisumi, jos viisumi vaaditaan. Schengen-valtion kolmannen maan kansalaiselle myöntämän oleskeluluvan katsotaan vastaavan Schengen-viisumia. Tämä ei koske väliaikaisia lupia, jotka on myönnetty ensimmäisen oleskelulupahakemuksen tai turvapaikkahakemuksen käsittelyn ajaksi.
- c) Hän näyttää toteen Schengen-valtioissa (tai -valtioissa) oleskelun tarkoituksen ja edellytykset ja hänellä on toimeentuloon riittävät varat suunniteltua oleskelua ja lähtömaahan paluuta varten (tai kauttakulkumatkaan sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsyinsä on varma esim. siksi, että hänellä on kyseisen maan myöntämä oleskelulupa) tai hän kykenee hankkimaan laillisesti tällaiset varat.
- d) Häntä ei ole määrätty Schengenin tietojärjestelmässä (SIS) maahantulokieltoon.
- e) Hänen ei katsota voivan vaarantaa minkään Schengen-valtion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai kansainvälisiä suhteita. Tällainen vaarantaminen voi tulla kyseeseen etenkin siinä tapauksessa, että kyseinen henkilö on määrätty kansallisessa tietokannassa maahantulokieltoon.

Tärkein **maasta poistuttaessa** tarkastettava **edellytys** on rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan voimassaolon tarkastaminen ja, jos mahdollista, sen toteaminen, että kolmannen maan kansalainen ei vaaranna minkään Schengen-valtion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai kansainvälisiä suhteita.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(5 artikla\)](#)

- [Neuvoston asetus \(EY\) N:o 539/2001](#), muutettuna seuraavilla:

* [Neuvoston asetus \(EY\) N:o 2414/2001](#)

* [Neuvoston asetus \(EY\) N:o 453/2003](#)

* [Neuvoston asetus \(EY\) N:o 851/2005](#)

Huom. Edellä esitettyjä edellytyksiä ei sovelleta EU:n kansalaisiin eikä muihin henkilöihin, jotka kuuluvat vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin ja joilla on yleensä oikeus tulla minkä tahansa jäsenvaltion alueelle, kunhan he vain esittävät henkilötodistuksen tai passin. Lisätietoja [jäljempänä 3.1 kohdassa](#).

- 1.2 Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaan sisältyvät perusoikeudet on taattava kaikille rajojen yli pyrkiville. Rajavalvonnassa on kaikilta osin noudatettava etenkin epäinhimillisen ja halventavan kohtelun kieltoa, joka sisältyy Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artiklaan, sekä syrjäntäkieltoa, joka sisältyy Euroopan ihmisoikeussopimuksen 14 artiklaan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklaan.

Rajavartijoiden on hoidettava tehtävänsä ihmisarvoa täysin kunnioittaen, eivätkä he saa syrjiä ketään sukupuolen, rodun, etnisen alkuperän, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden, iän tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Toimenpiteiden, joita he tehtäviään hoitaessaan toteuttavat, on oltava oikeassa suhteessa tavoitteisiin.

Matkustavilla henkilöillä on oikeus saada tieto valvonnan luonteesta ja oikeus saada ammattimaista, ystävällistä ja kohteliasta kohtelua kansainvälisen, yhteisön ja kansallisen oikeuden mukaisesti.

- 1.3 Rajanylityspaikkaa komentavan rajavartijan on sijoitettava riittävästi asianmukaista henkilökuntaa suorittamaan rajavalvontaa. Rajavartijoiden on toisaalta pyrittävä varmistamaan rajanylityksen sujuvuus maahantuloedellytykset täyttävillä henkilöillä, joita suurin osa maahantulijoista on (esim. matkailijat, liikemiehet, opiskelijat ym.), ja toisaalta oltava koko ajan valppaana huomaamaan henkilöt, jotka ovat uhka yleiselle järjestykselle ja sisäiselle turvallisuudelle, sekä mahdolliset laittomat maahanpyrkijät.

*	Ohjeita	rajatarkastusta	suorittavalle	rajavartijalle:
–	Katso ensin maahantulijan kasvoja (yritä muistaa mahdollisimman paljon maahantulijan kasvojen huomiota herättävistä piirteistä) ennen kuin otat matkustusasiakirjan.			
–	Vertaa maahantulijan piirteitä matkustusasiakirjan valokuvaan ja kuvaukseen ja vertaa niitä myös viisumiin, jos viisumi vaaditaan (tästä voi olla apua väärällä asiakirjalla matkustavien havaitsemisessa).			
–	Tarkasta, että matkustusasiakirja ei ole väärä tai väärennetty (sivujen numerointi, painatus ja nidonta, sinetit ja leimat, muiden henkilöiden merkitseminen samaan asiakirjaan. kaikkiin etenkin asiakirjan henkilötietosivuun tehtyihin korjauksiin tulisi pyytää maahantulijalta selvitys).			
–	Tarkasta tiedot arkistointijärjestelmästä. Säilytä samalla puheyhteys ja tarkkaile maahantulijan käytöstä ja reagointia (esim. hermostuneisuus, hyökkäävä asenne, ylenpalttinen yhteistyöhalu).			
–	Varmista ennen leimaamista, että kyseinen henkilö ei viimeksi Schengen-valtioiden alueella oleskellessaan ylittänyt sallittua oleskeluaikaa (ts. kolmea kuukautta kuuden kuukauden aikana).			
–	Älä kuulustele maahantulijaa mahdollisena rikollisena tai laittomana maahanpyrkijänä. Kysymysten tulisi olla tarkkaan harkittuja, ja ne pitäisi esittää ystävällisesti.			
–	Maahantulijan esittämiä kysymyksiä ei saisi pitää häiritsevinä, ja niihin pitäisi vastata asiallisesti ja kohteliaasti.			

- 1.4 Kaikille henkilöille on tehtävä maahantulon ja maasta poistumisen yhteydessä **vähimmäistarkastus**, johon kuuluu henkilön henkilöllisyyden vertaaminen asiakirjoihin, jotka oikeuttavat rajanylitykseen. Vähimmäistarkastuksessa selvitetään yleensä nopeasti ja mutkattomasti matkustusasiakirjan voimassaolo ja se, onko siinä merkkejä siitä, että se olisi väärennetty tai väärä. Voidaan myös tarkastaa tietokannoista varastettuja, kavallettuja, kadonneita ja mitätöityjä asiakirjoja koskevat tiedot.

Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluville henkilöille tehdään yleensä vähimmäistarkastus (ks. 3.1 kohta jäljempänä).

1.5 Kolmansien maiden kansalaisille on tehtävä **perusteellinen tarkastus** jäljempänä selostetulla tavalla. Seuraaviin henkilöryhmiin sovelletaan kuitenkin **erityissäntöjä**:

- a) valtionpäämiehet ja heidän valtuuskuntiensa jäsenet (3.2 kohta),
- b) ilma-alusten ohjaajat ja muut miehistön jäsenet (3.3 kohta),
- c) merimiehet (3.4 kohta),
- d) diplomaatti-, virka- tai virkamatkapassin haltijat sekä kansainvälisten järjestöjen henkilöstö (3.5 kohta),
- e) raja-alueen asukkaat, joihin sovelletaan paikallista rajaliikennettä koskevaa järjestelyä (3.6 kohta),
- f) alaikäiset (3.7 kohta),
- g) kolmansista maista kotoisin olevat koululaiset, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, johon ei sovelleta viisumipakkoa (3.8 kohta),
- h) rajatyöntekijät (3.9 kohta);
- i) ADS-matkailijat (3.10 kohta)

Kansalaisuudettomien henkilöiden ja pakolaisten tarkastukset suoritetaan samalla tavalla kuin yleensä kolmansien maiden kansalaisten (ks. I jakson 10 kohta turvapaikanhakijoista).

Huom. Sellaisten kolmannen maan kansalaisten tarkastuksista, jotka ovat EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisten perheenjäseniä (vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvia henkilöitä), ks. 3.1 kohta.

* Linkejä:

- [Schengen-valtioiden kansalaisuudettomille henkilöille ja pakolaisille myöntämät asiakirjat](#)

- [Pakolaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden viisumivapaus](#)

1.6 **Perusteellisessa maahantulotarkastuksessa** tutkitaan kaikkien maahantuloedellytysten täyttyminen seuraavasti:

- Tarkastetaan, että kolmannen maan kansalaisella on [rajan ylittämiseen oikeuttava asiakirja](#), jonka voimassaolo ei ole päättynyt, ja että asiakirjaan tai asiakirjoihin on tarvittaessa liitetty vaadittu [viisumi](#) tai [oleskelulupa](#).
  - Tutkitaan matkustusasiakirja perusteellisesti väärennökseen viittaavien merkkien etsimiseksi. Matkustusasiakirjat, viisumit ja oleskeluluvat tulisi tarvittaessa tutkia vertaamalla niitä rajanylitykseen oikeuttavien asiakirjojen malleihin ja viisumitarran malleihin ja käyttämällä esim. ultraviolettivaloa, suurennuslasia, koaksiaalivaloa, mikroskooppia, asiakirjojen tarkastuslaatikkoa ja tarvittaessa vielä kehittyneempiä laitteita, kuten videovertailulaitteistoja ym.
  - Tarkastetaan asianomaisen kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjassa olevat maahantulo- ja maastalähtöleimat, jotta voidaan todeta, ettei henkilö ole jo ylittänyt Schengen-valtioiden alueella oleskelun sallittua enimmäisaikaa, joka on kolme kuukautta kuuden kuukauden aikana. Kolmen kuukauden jakson laskeminen on aloitettava ensimmäisestä maahantulopäivämäärästä.
  - Selvitetään asianomaisen kolmannen maan kansalaisen lähtöpaikka ja määränpää sekä suunnitellun oleskelun tarkoitus ja tarkastetaan tarvittaessa näiden [tueksi esitetyt asiakirjat](#).
  - Selvitetään, että asianomaisella kolmannen maan kansalaisella on toimeentuloon tarvittavat varat aiotun oleskelun kestoa ja tarkoitusta varten sekä paluumatkaa lähtömaahansa tai kolmanteen maahan suuntautuvaa kauttakulkumatkaa varten, tai että hän pystyy hankkimaan tällaiset varat laillisesti. Arvioitaessa toimeentuloon tarvittavia varoja on otettava huomioon kunkin Schengen-valtion [viitemäärät](#).
  - Toimeentuloon tarvittavat varat voidaan selvittää kolmannen maan kansalaisen hallussa olevan käteisen rahan, matkasekkien ja luottokorttien perusteella. Ylläpitositoumus, jos tällaisesta sitoumuksesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä, ja kansallisessa lainsäädännössä määritelty [vastaanottajan antama takuukirje/kutsu](#), jos kolmannen maan kansalainen majoittuu vastaanottajansa luokse, voivat myös riittää osoitukseksi toimeentuloon tarvittavista varoista.
- Luottokortin voimassaolo voidaan selvittää ottamalla yhteyttä sen myöntäjään tai käyttämällä muita rajanylityspaikalla käytettävissä olevia keinoja (esim. rahanvaihtopisteet).

– Vastaanottajan kutsu voidaan todentaa ottamalla suoraan yhteyttä vastaanottajaan tai selvittämällä vastaanottajan vilpittömyys sen jäsenvaltion kansallisen yhteyspisteen välityksellä, jossa vastaanottaja asuu.

– Selvitetään, että asianomainen kolmannen maan kansalainen, hänen kulkuneuvonsa ja hänen kuljettamansa tavarat eivät todennäköisesti vaaranna minkään Schengen-valtion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai kansainvälisiä suhteita. Näiden tietojen tarkistaminen edellyttää muun muassa suorien hakujen tekemistä Schengenin tietojärjestelmään (SIS) ja kansallisiin tietokantoihin liitettyihin, henkilöitä, ja tarvittaessa esineitä, koskeviin kuulutuksiin sekä tarvittaessa tällaisessa kuulutuksessa toteutettavaksi pyydetyn toimenpiteen suorittamista.

* Ohjeita maahantulon epäämiseen kansanterveyteen kohdistuvan uhkan perusteella:

Kansanterveyteen kohdistuva uhka on ”tauti, joka voi aiheuttaa Maailman terveysjärjestön kansainvälisten terveyssäännösten määritelmän mukaisen epidemian, ja muu infektio tauti tai tarttuva loistauti, jos niistä säädetään jäsenvaltioiden kansalaisiin sovellettavissa suojelusäännöksissä”.

Päätöksellä 2119/98/EY perustettu yhteisön verkosto ja sen varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä sekä asetuksella (EY) N:o 851/2004 perustettu tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalainen keskus arvioivat Euroopan kansalaisten terveyteen kohdistuvan uhkan ja päättävät toteutettavista toimenpiteistä. Jäsenvaltioiden terveystoimikunnat ovat varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmästä vastaavia viranomaisia, jotka työskentelevät kansallisella tasolla yhdessä nimettyjen kansallisten seurantalaitosten kanssa. Tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalainen keskus arvioi uhkan riskit (www.ecdc.eu.int).

Kun kansanterveyteen kohdistuvaa uhkaa arvioidaan maahantulon sallimista tai epäämistä varten, niiden viranomaisten, jotka kussakin jäsenvaltiossa vastaavat terveystoimenpiteiden toteuttamisesta, pitäisi aina olla mukana arvioinnissa kansallisen ja yhteisön kansanterveyslainsäädännön ja kussakin jäsenvaltiossa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

1.7 **Perusteellisessa maastalähtötarkastuksessa:**

– tarkastetaan, että kolmannen maan kansalaisella on rajanylitykseen [oikeuttava asiakirja](#),

- matkustusasiakirja tutkitaan väärennökseen viittaavien merkkien havaitsemiseksi,
- mahdollisuuksien mukaan tarkistetaan, että kolmannen maan kansalaisen ei katsota muodostavan uhkaa minkään Schengen-valtion yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle tai kansainvälisille suhteille.

Lisätarkastuksissa maasta poistuttaessa:

- tarkastetaan, että henkilöllä on voimassa oleva [viisumi](#), mikäli se vaaditaan, jos hänellä ei ole Schengen-valtion myöntämää voimassa olevaa [oleskelulupaa](#) tai muuta asiakirjaa, jonka perusteella hän voi oleskella Schengen-valtion alueella tai palata sinne,
- selvitetään, että henkilö ei ole ylittänyt luvalliselle oleskelulle Schengen-valtioiden alueella asetettua enimmäiskestoaa,
- tehdään hakuja Schengenin tietojärjestelmään ja kansallisiin tietokantoihin tallennettuihin henkilöitä ja esineitä koskeviin kuulutuksiin.

- 1.8 Sellaisia kolmansien maiden kansalaisia, joilla on Schengen-valtion myöntämä [oleskelulupa](#), ei yleensä pitäisi pyytää näyttämään toteen aiotun oleskelun tarkoitusta eikä toimeentuloon tarvittavia varoja. Muut tarkastukset – erityisesti matkustus- ja oleskeluasiakirjojen tutkiminen, haut SIS-järjestelmästä ja kansallisista tietokannoista – on kuitenkin tehtävä kuten edellä 1.4, 1.5, 1.6 ja 1.7 kohdassa selostetaan.
- 1.9 Tarkastusta suorittavan rajavartijan on tarkastuksen kohteena olevan henkilön pyynnöstä näytettävä tälle virkamerkinsä, ilmoitettava henkilöstönumeronsa ja, jos olosuhteet sallivat, kerrottava nimensä. Nimen kertomisesta voidaan kieltäytyä, jos on syytä olettaa, että siitä on rajavartijalle vakavaa haittaa (esim. häntä uhataan kostolla). Tällaisessa tapauksessa on ilmoitettava ainoastaan virkamerkin numero ja rajavartijan edustaman viranomaisen nimi ja osoite.
- 1.10 Jotta ensilinjan maahantulo- ja maastalähtötarkastukset eivät hidastuisi, edellä mainitut perusteelliset tarkastukset voidaan suorittaa erillisissä tiloissa, jos tarvitaan lisäselvityksiä (ns. toisen linjan tarkastukset). Tällaiset perusteelliset tarkastukset on kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä suoritettava yleisten tilojen ulkopuolella tätä tarkoitusta varten varatuissa tiloissa, jos tällaiset tilat ovat olemassa. Tässä tapauksessa kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle on annettava tietoja tällaisen tarkastuksen tarkoituksesta ja

tarkastusmenettelystä. Tiedot voivat olla julisteessa tai kyseiselle henkilölle annettavassa esitteessä. Esite tai juliste on oltava saatavilla kaikilla unionin virallisilla kielillä ja kyseisen jäsenvaltion rajanaapureiden kielillä.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(6 ja 7 artikla sekä I ja IV liite\)](#)

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2119/98/EY, tehty 24 päivänä syyskuuta 1998, tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön \(EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1\)](#)

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 851/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen perustamisesta \(EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1\)](#)

- [Neuvoston asetus \(EY\) N:o 2252/2004, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista \(EUVL L 385, 29.12.2004, s. 1\)](#)

- [Kansainväliset terveys säännökset \(WHO\)](#)

- [EY:n tuomioistuimen tuomio 3.10.2006, asia C-241/06, Bot v. Préfet du Val-de-Marne](#)

2. *Haut Schengenin tietojärjestelmästä (SIS)*

2.1 SIS-järjestelmää on käytettävä henkilöjä ja esineitä koskeviin tiedonhakuihin erityisesti:

- henkilöistä, joita etsitään pidätystä ja luovutusta varten eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, tai henkilöistä, joita etsitään väliaikaista pidätystä varten, jotta heidät voitaisiin luovuttaa rikoksen johdosta,
- kolmansien maiden kansalaisista, joiden pääsy Schengen-valtioiden alueelle on evättävä,
- kadonneista henkilöistä tai henkilöistä, jotka on heidän suojelemisekseen tai uhkien estämiseksi sijoitettava väliaikaisesti poliisin toimitiloihin,
- henkilöistä, joita etsitään tuomioistuinmenettelyä varten,
- henkilöistä ja esineistä tarkkailua tai yksittäisiä tarkastuksia varten,
- esineistä, joiden tiedot on tallennettu takavarikointia tai rikosprosessin todisteena käyttämistä varten.

- 2.2. Jos SIS-järjestelmään tehty haku tuottaa osuman, on toimittava seuraavasti:
- 2.2.1 Pidätystä varten etsityt henkilöitä on luovutettava viranomaisille, joilla on toimivalta tehdä päätös tilapäisestä säilöönotosta, jonka tarkoituksena on luovuttaa henkilö luovutusta pyytäneeseen jäsenvaltioon rikoksen johdosta tai muusta syystä.
- 2.2.2 Jos olosuhteet sallivat, kolmannen maan kansalaiset, joilta on evätty maahanpääsy, on palautettava mahdollisimman pian sinne, mistä he tulivat, tai alkuperämaahansa. Heidän on oltava rajavartijoiden valvonnassa siihen asti kun he poistuvat Schengen-valtion alueelta.
- 2.2.3 Kadonneeksi ilmoitetulta aikuiselta on pyydettävä suostumus ennen kuin hänen löytymisestään voidaan ilmoittaa sille, joka ilmoitti hänen kadonneen.
- 2.2.4 Alaikäisiin ja muihin, joita on valtion viranomaisten (tuomioistuin, hallintoviranomainen) päätöksellä suojeltava, on kiinnitettävä erityistä huomiota. Lisätoimiin voidaan ryhtyä vain, jos näitä viranomaisia on ensin kuultu.
- 2.2.5 Tarkkailua varten tallennettuihin tietoihin tulisi sisältyä seuraavat seikat:
- tarkastuksen paikka, aika tai syy,
  - matkareitti ja matkan päämäärä,
  - asianomaisten mukana olevat henkilöt tai ajoneuvon, veneen tai ilma-aluksen matkustajat,
  - käytetty ajoneuvo, vene, ilma-alus tai kontti,
  - kuljetetut tavarat,
  - olosuhteet, joissa henkilö taikka ajoneuvo, alus, lentokone tai kontti on löydetty.

Näitä tietoja kerätessä on huolehdittava tarkkailun hienovaraisuudesta.

* Suositeltava käytäntö – SIS-kuulutusta koskevat tietopyyntö:

Jos henkilö pyytää tietoja omien henkilötietojensa käsittelystä SIS-järjestelmässä tai tiedonsaantioikeudestaan, rajavartijan pitäisi antaa tälle näiden oikeuksien

harjoittamisasioissa [toimivaltaisen kansallisen viranomaisen](#) sekä tietosuojaviranomaisen yhteystiedot.

- 2.2.6 Esineitä, joiden tiedot on tallennettu takavarikointia tai rikosprosessin todisteena käyttämistä varten, ovat:
- (a) varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet moottoriajoneuvot, joiden sylinteritilavuus on yli 50 cm³, veneet ja ilma-alukset,
  - (b) varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet perävaunut, joiden lastiton paino on yli 750 kg, sekä varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet asuntovaunut, teollisuuslaitteistot, ulkolaitamoottorit ja kontit,
  - (c) varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet tuliaseet,
  - (d) varastetut, kavalletut tai muutoin kadonneet blanko-asiakirjat,
  - (e) annetut henkilöasiakirjat kuten passit, henkilöllisyystodistukset, ajokortit, oleskelulupakortit ja matkustusasiakirjat, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity,
  - (f) ajoneuvojen rekisteröintitodistukset ja ajoneuvojen rekisterikilvet, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity,
  - (g) setelit (rekisteröidyt setelit),
  - (h) arvopaperit ja maksuvälineet kuten sekkit, luottokortit, obligaatiot ja osakkeet, jotka on varastettu, kavallettu tai jotka ovat muutoin kadonneet tai jotka on mitätöity.

SIRENE-käsikirjassa on lisätietoa siitä, miten SIS-kuulutuksen suhteen toimitaan.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin yleissopimus \(93–118 artikla\)](#)

3. Erityissäännöt tietyille henkilöryhmille suoritettavista tarkastuksista

3.1 Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvat henkilöt

- 3.1.1 Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvat henkilöt saavat yleensä ylittää jäsenvaltion rajan seuraavien asiakirjojen perusteella:

- EU:n, ETA:n ja Sveitsin kansalaiset: henkilötodistus tai passi,
- EU:n, ETA:n ja Sveitsin kansalaisten perheenjäsenet, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia: passi. Heiltä voidaan vaatia myös maahantuloviisumia, jos he ovat sellaisen kolmannen maan kansalaisia, joihin sovelletaan [viisumipakkoa](#), eikä heillä ole jäsenvaltion (tai ETA-maan tai Sveitsin) myöntämää voimassa olevaa [oleskelulupaa tai -korttia](#).

Huom. Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä **Sveitsin valaliiton** välillä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn sopimuksen perusteella tämä koskee Sveitsin tai jonkin jäsenvaltion työmarkkinoille yhdentyneitä palvelujen tarjoajan palkkatyöntekijöitä, kansalaisuudesta riippumatta, jotka on lähetetty Sveitsin tai jonkin jäsenvaltion alueelle palveluja tarjoamaan (sopimuksen liitteessä I oleva 17 artikla).

- 3.1.2 Jos vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvalla henkilöllä ei kuitenkaan ole vaadittavia matkustusasiakirjoja tai mahdollisesti tarvittavaa viisumia, asianomaisen jäsenvaltion on ennen maahanpääsyn epäämistä annettava näille henkilöille kaikin kohtuullisin tavoin mahdollisuus hankkia tarpeelliset asiakirjat tai saada ne toimitetuksi heille kohtuullisessa määräajassa, tai vahvistaa tai osoittaa muilla keinoin, että heillä on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen.
- 3.1.3 Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden tarkastukset olisi siis yleensä rajattava heidän henkilöllisyytensä ja kansallisuutensa/perhesuhteidensa toteamiseen (ns. **vähimmäistarkastus**, [ks. edellä 1.4 kohta](#)). Siksi heille ei pitäisi esittää kysymyksiä, jotka koskevat heidän matkansa tarkoitusta, matkustus suunnitelmia, todistusta työsuhteesta, palkkakuittia, pankin tositteita, majoitusta, toimeentuloa tai muuta henkilökohtaista asiaa.
- 3.1.4 Rajavartijat voivat kuitenkin satunnaisesti suorittaa näitä henkilöitä koskevia lisätarkastuksia tekemällä hakuja kansallisiin ja eurooppalaisiin tietokantoihin varmistaakseen, että nämä henkilöt eivät aiheuta todellista, välitöntä ja riittävän vakavaa vaaraa jäsenvaltion sisäiselle turvallisuudelle tai yleiselle järjestykselle tai kansainvälisille suhteille tai merkitse uhkaa kansanterveydelle.

Se, että haku SIS-järjestelmästä tai muusta tietokannasta tuottaa osuman, ei sinänsä ole riittävä peruste evätä vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvan

henkilön maahantuloa (ks. I jakson 6.3 kohta, vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden **maahantulon epäämistä** koskevat säännöt).

Aiemmat rikostuomiot eivät yksin ole peruste maahantulon epäämislle.

* Oikeusperusta – Oikeuskäytäntö:

- Direktiivi 38/2004/EY (4, 5 ja 27 artikla)

- Schengenin rajasäännöstö (7 artikla)

- Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta, 21.7.1999

- EY:n tuomioistuimen tuomio 25.7.2002, asia C-459/99, MRAX v. Belgia

EY:n tuomioistuimen tuomio 17.2.2005, asia C 215/03, Salah Oulane v. Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie

EY:n tuomioistuimen tuomio 31.1.2006, asia C 503/99, komissio v. Espanja

3.2 Valtionpäämiehet

Valtionpäämiehiin ja heidän valtuuskuntansa jäseniin, joiden saapumisesta ja lähdöstä on ilmoitettu virallisesti diplomaattiteitse, ei saa kohdistaa rajatarkastuksia.

* Oikeusperusta:

- Schengenin rajasäännöstö (liite VII)

3.3 Ilma-alusten lentäjät

3.3.1 Ilma-alusten ohjaajat ja muut miehistön jäsenet saavat tehtäviään hoitaessaan ylittää rajan 7 päivänä joulukuuta 1944 tehdyn siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen (ICAO:n yleissopimus) liitteessä 9 tarkoitetun lentäjän lupakirjan tai miehistön jäsenkortin perusteella silloin, kun he:

- (a) nousevat koneeseen tai koneesta Schengen-valtion alueella sijaitsevalla välilasku- tai määrälentoasemalla,
- (b) liikkuvat sen kunnan alueella, johon Schengen-valtion alueella sijaitseva välilasku- tai määräkenttä kuuluu,
- (c) siirtyvät millä tahansa liikennevälineellä Schengen-valtion alueella sijaitsevalle lentokentälle noustakseen sieltä lähtevään lentokoneeseen.

Kaikissa muissa tapauksissa on täytettävä yleiset kolmansien maiden kansalaisia koskevat maahantuloedellytykset.

- 3.3.2. Ilma-alusten miehistölle on lentoasemilla suoritettavissa tarkastuksissa annettava etusija aina kun se on mahdollista eli heidät tulisi tarkastaa joko ennen matkustajia tai tähän tarkoitukseen erityisesti varatuissa tiloissa. Satunnaistarkastukset riittävät miehistölle, jonka rajavalvontahenkilöstö tuntee virkatehtäviensä takia.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VII)

- ICAO:n yleissopimus

3.4 Merimiehet

- 3.4.1 Merimiehet saavat mennä maihin ja oleskella sillä satamapaikkakunnalla, jossa heidän aluksensa poikkeaa, tai lähipaikkakunnilla, jos heillä on 19 päivänä kesäkuuta 2003 allekirjoitetun Geneven yleissopimuksen (n:o 185), 9 päivänä huhtikuuta 1965 allekirjoitetun Lontoon yleissopimuksen (FAL-yleissopimus) ja asiaa koskevien kansallisten säännösten mukaisesti myönnetty merenkulkijain henkilöllisyystodistus ja jos kyseiset Schengen-valtiot hyväksyvät kyseisen asiakirjan. Heidän ei tarvitse ilmoittautua rajanylityspaikalla edellyttäen, että heidät on merkitty sen aluksen miehistöluetteloon, jolla he palvelevat, ja että luettelo on aikaisemmin toimitettu toimivaltaisten viranomaisten tarkastettavaksi.

Heille on kuitenkin tehtävä tavanomainen kolmansien maiden kansalaisille suoritettava perusteellinen tarkastus, jos se on tarpeen sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

- 3.4.2 Merimiesten, jotka aikovat oleskella satamien lähikuntien ulkopuolella, on täytettävä Schengen-valtioiden alueelle pääsyä koskevat yleiset edellytykset.

Merimieskirjan tai merenkulkijain henkilöllisyystodistuksen haltijoille voidaan kuitenkin seuraavissa olosuhteissa antaa lupa saapua Schengen-valtioiden alueelle, vaikka heillä ei olisi voimassa olevaa viisumia ja/tai he eivät voisi osoittaa, että heillä on toimeentuloon tarvittavat varat:

- sellaiseen alukseen siirtyminen, joka on jo saapunut tai joka on saapumassa Schengen-
valtion alueella olevaan satamaan,
- kauttakulku kolmanteen maahan tai paluu kotimaahan,
- hätä- tai pakkotilanteet (sairaus, erottaminen, sopimuksen päätyminen jne.).

Tällaisissa tapauksissa merimieskirjan tai merenkulkijain henkilöllisyystodistuksen haltijoille, joilta vaaditaan viisumi heidän kansalaisuutensa perusteella ja jotka tulevat Schengen-valtion alueelle ilman tällaista viisumia, voidaan myöntää viisumi rajalla (ks. jäljempänä I jakson 7 kohta).

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VII\)](#)
- [Geneven yleissopimus N:o 185](#)
- [FAL-yleissopimus](#)

3.5 Diplomaatti-, virka- tai virkamatkapassin haltijat sekä kansainvälisten järjestöjen henkilöstö

3.5.1 Schengen-valtioiden tunnustamien kolmansien valtioiden ja niiden hallitusten myöntämien diplomaatti-, virka- tai virkamatkapassien haltijat, jotka matkustavat virkatehtävissä, voidaan heidän nauttimiensa erioikeuksien tai -vapauksien perusteella asettaa rajatarkastuksissa etusijalle muihin matkustajiin nähden viisumivaatimuksen pysyessä kuitenkin voimassa. Näiden asiakirjojen haltijoita ei saa vaatia osoittamaan, että heillä on riittävät toimeentulovarot.

3.5.2 Jos ulkorajalle saapuva henkilö vetoaa erioikeuksiin, erivapauksiin ja vapautuksiin, rajavartija voi vaatia häntä näyttämään toteen asemansa esittämällä asianmukaiset asiakirjat, erityisesti akkreditoivan valtion myöntämät todistukset tai diplomaattipassin tai muun todisteen. Epäilyttävässä ja kiireellisessä tapauksessa rajavartija voi kääntyä suoraan ulkoasiainministeriön puoleen.

Rajavartijat eivät myöskään voi evätä diplomaatti-, virka- tai virkamatkapassin haltijalta pääsyä Schengen-valtioiden alueelle kuulematta ensin toimivaltaisia kansallisia viranomaisia. Tämä koskee myös tapauksia, joissa asianomaisesta henkilöstä on kuulutus SIS-järjestelmässä.

3.5.3 Diplomaatti- ja konsuliedustustojen akkreditoituidut jäsenet ja heidän perheensä voivat saapua Schengen-valtioiden alueelle esittämällä [Schengen-valtion ulkoasianministeriön myöntämän henkilökortin](#) ja rajanylitykseen oikeuttavan asiakirjan.

Maahantuloedellytysten tarkastaminen ei ole tarpeen diplomaatin saapuessa sen Schengen-valtion alueelle, johon hänet on akkreditoitu ja jossa hänellä on oikeus pitkäaikaiseen oleskeluun.

3.5.4 Schengen-valtioiden alueen ulkopuolelle akkreditoitujen diplomaattien on täytettävä yleiset maahantuloedellytykset, jos he matkustavat yksityisasiassa.

3.5.5 Jos on olemassa uhka ja perusteltu epäily, että diplomaatti syyllistyy rikkomukseen tai rikolliseen toimintaan, kyseisen maan ulkoministeriölle on ilmoitettava asiasta välittömästi.

3.5.6 Diplomaattisia suhteita koskevan, 18. huhtikuuta 1961 allekirjoitetun Wienin yleissopimuksen mukaisesti diplomaatit nauttivat koskemattomuutta ja muita vapauksia vain siinä maassa, johon heidät on akkreditoitu, ja niissä maissa, joiden kautta he kulkevat astuessaan tai palatessaan virkaansa tai palatessaan omaan maahansa. Tätä ei sovelleta, jos he matkustavat yksityisasiassa.

3.5.7. Virkatehtävissä matkustaville kansainvälisten järjestöjen jäsenille, joilla on jokin jäljempänä mainituista kansainvälisten järjestöjen myöntämistä asiakirjoista, voidaan myöntää rajatarkastuksissa suosituimmuskohtelu, jos se on mahdollista.

Huomioon on otettava erityisesti seuraavat asiakirjat:

- Yhdistyneiden Kansakuntien kulkulupa, joka myönnetään Yhdistyneiden Kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen henkilöstölle Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen New Yorkissa 21 päivänä marraskuuta 1947 hyväksymän erityisjärjestöjen erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti,
- Euroopan yhteisön (EY) myöntämä kulkulupa,
- Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) myöntämä kulkulupa,
- Euroopan neuvoston pääsihteerin myöntämä laillisuustodistus,

- asiakirjat, jotka on myönnetty Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen III artiklan 2 kohdan nojalla (sotilashenkilötodistus yhdessä matkamääräyksen kanssa, matkustuslupa tai henkilökohtainen tai yhteinen muuttomääräys), sekä rauhankumppanuuden puitteissa myönnettyt asiakirjat.

Pääsääntöisesti näiden asiakirjojen haltijoita ei vaadita osoittamaan, että heillä on riittävät toimeentulovarot.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VII\)](#)

- [Diplomaattisia suhteita koskeva Wienin yleissopimus, 18.4.1961](#)

3.6 Raja-alueen asukkaat, joihin sovelletaan paikallista rajaliikennettä koskevaa järjestelyä

3.6.1 Schengen-valtion naapurina olevan kolmannen maan raja-alueen asukkaisiin, joilla on jäsenvaltion ja kyseisen kolmannen maan välillä tehtyyn [kahdenväliseen sopimukseen](#) perustuvan paikallista rajaliikennettä koskevan järjestelyn mukaisesti myönnetty paikallinen rajaliikennelupa, saavat rajaa ylittäessään erityiskohtelun seuraavasti:

- Heiltä ei vaadita viisumia, jos heillä on paikallinen rajaliikennelupa. Heiltä voidaan vaatia paikallisen rajaliikenneluvan lisäksi passi, jos kyseisen kolmannen maan kanssa tehdyssä kahdenvälisessä sopimuksessa niin säädetään.
- Kun paikallisen rajaliikenneluvan voimassaolo ja aitous on tarkistettu ja näin todettu, että henkilö on raja-alueen asukas, ei pitäisi tehdä matkan tarkoitusta tai toimeentuloon tarvittavia varoja koskevia lisätarkastuksia.
- Paikallista rajaliikennelupaa ja passia, jos se vaaditaan, ei leimata maahantulon eikä maastalähdön yhteydessä.

3.6.2 Raja-alueen asukkaiden rajanylitystä voidaan helpottaa enemmänkin jäsenvaltion ja kolmannen maan kahdenvälisten sopimusten puitteissa II jakson 3 kohdan mukaisesti.

* *Oikeusperusta:*

- Asetus (EY) N:o .../2006 paikallisesta rajaliikenteestä

3.7 Alaikäiset

- 3.7.1 Rajavartijoiden on kiinnitettävä erityistä huomiota alaikäisiin siitä riippumatta, matkustavatko nämä aikuisen seurassa vai yksin.
- 3.7.2 Kun kyseessä on aikuisen seurassa matkustava alaikäinen, rajavartijan on tarkastettava, onko aikuinen alaikäisen huoltaja, erityisesti silloin kun alaikäinen on vain yhden aikuisen seurassa ja kun on vakavaa syytä epäillä, että alaikäinen on viety luvottomasti lailliselta huoltajaltaan. Jos tällaista on syytä epäillä, rajavartijan on suoritettava kaikki tarvittavat tutkimukset lapsikaappauksen tai alaikäisen laittoman maastaviennin estämiseksi.
- 3.7.3 Kun kyseessä on yksin matkustava alaikäinen, rajavartijoiden on matkustusasiakirjat ja muut asiaankuuluvat asiakirjat perusteellisesti tarkastamalla varmistettava, ettei alaikäinen poistu alueelta vastoin huoltajansa (huoltajiensa) tahtoa.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VII\)](#)

3.8 Kolmansista maista kotoisin olevat koululaiset, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, johon ei sovelleta viisumipakkoa³

- 3.8.1 Toisessa jäsenvaltiossa laillisesti asuvilta koululaisilta, jotka ovat sellaisen kolmannen maan kansalaisia, joihin sovelletaan viisumipakkoa, ei toisen jäsenvaltion alueelle suuntautuvilla koulun järjestämällä matkoilla vaadita kauttakulkuviisumia tai lyhytaikaiseen oleskeluun tarvittavaa viisumia, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
- (a) Heidän mukanaan matkustaa kyseisen koulun opettaja, jolla on voimassa oleva matkustusasiakirja ja viisumi, jos se vaaditaan,
  - (b) Opettaja esittää kyseisen koulun antaman lomakkeen, jonka avulla kaikki matkalle osallistuvat koululaiset voidaan tunnistaa ja jossa selvitetään aiotun oleskelun tai kauttakulun tarkoitus ja olosuhteet,
  - (c) Koululaisilla on rajan ylittämiseen oikeuttava asiakirja.

³ Tätä jaksoa ei sovelleta Islantiin, Norjaan eikä Sveitsiin.

Viimeksi mainittua, rajanylitykseen oikeuttavaa asiakirjaa koskevaa vaatimusta ei kuitenkaan sovelleta, jos:

- edellä mainitussa lomakkeessa on hiljattain otettu valokuva oppilaista, joilla ei ole valokuvalla varustettua henkilötodistusta,
- koululaisten asuinjäsenvaltion toimivaltainen viranomainen vahvistaa, että he asuvat kyseisessä jäsenvaltiossa ja että heillä on oikeus palata sen alueelle, sekä varmistaa, että lomake on asianmukaisesti vahvistettu (jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen leimalla),
- jäsenvaltio, jossa koululaiset asuvat, on pyytänyt toista jäsenvaltiota tunnustamaan luettelonsa voimassa oleviksi matkustusasiakirjoiksi.

3.8.2 Edellä olevat säännökset eivät tarkoita, että koululaiset tai heidän mukanaan matkustavat opettajat vapautettaisiin yleisten sääntöjen mukaisista rajatarkastuksista (I jakson 1 kohta).

Heiltä voidaan I jakson 1 kohdan mukaisesti evätä maahantulo tai kauttakulku, jos siihen on perusteita.

3.8.3 Viisumivapaus voidaan ulottaa myös sellaisiin koulun järjestämällä matkalla oleviin koululaisiin, jotka ovat viisumipakon piiriin kuuluvien kolmansien maiden kansalaisia, mutta asuvat sellaisessa kolmannessa maassa, jonka kansalaisilta ei vaadita viisumia (esim. Kroatiassa laillisesti asuvat koululaiset, jotka ovat Bosnian kansalaisia).

Tässä tapauksessa on täytettävä samat vaatimukset kuin jäsenvaltiossa asuvien koululaisten kohdalla.

* *Oikeusperusta:*

- Neuvoston päätös 94/795/YOS, tehty 30 päivänä marraskuuta 1994

- Asetus (EY) N:o 539/2001 (4 artikla)

3.9 Rajatyöntekijät

Rajavartioiden hyvin tuntemat rajatyöntekijät ja muut säännöllisesti rajan ylittävät henkilöt, jotka ylittävät rajan usein saman rajanylityspaikan kautta ja joista ei aiemmassa tarkastuksessa ole havaittu olevan kuulutusta SIS:ssä tai kansallisessa tietokannassa, on tarkastettava vain satunnaisesti sen varmistamiseksi, että heillä on hallussaan voimassa

oleva rajanylitykseen oikeuttava asiakirja ja että he täyttävät vaaditut maahantuloedellytykset. Satunnaiset tarkastukset on suoritettava menettelyin, joita sovelletaan yleensä kolmansien maiden kansalaisiin ja vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluviin henkilöihin.

Nämä henkilöt on silloin tällöin tarkastettava perusteellisesti ilman ennakkovaroitusta ja epäsäännöllisin väliajoin.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VII\)](#)

3.10 ADS-matkailijat

Euroopan yhteisön ja Kiinan kansantasavallan kansallisen matkailuhallinnon välisellä Kiinan kansantasavallasta tulevien matkailijaryhmien viisumiasioita ja niihin liittyviä seikkoja koskevalla yhteisymmärryspöytäkirjalla (hyväksytyn matkakohteen asema, Approved Destination Status) säännellään Kiinasta yhteisön alueelle matkustavien Kiinan kansalaisten ryhmämatkailua.

3.11 Tällaisten kiinalaisten ryhmämatkojen osanottajien (ns. ADS-matkailijat), joita tulisi olla ryhmässä vähintään viisi, on saavuttava yhteisön alueelle ja lähdettävä sieltä ryhmänä. Heidän on myös yhteisön alueella matkustettava ryhmänä ennalta vahvistettua matkaohjelmaa noudattaen.

3.12 Sääntönä on, että ADS-matkailijoilla on oltava matkanjohtaja, jonka on varmistettava, että he saapuvat yhteisön alueelle ja lähtevät sieltä ryhmänä.

3.13 ADS-matkailijaryhmiin on sovellettava tavanomaisia tarkastusmenettelyjä ([I jakson 1 kohta](#)). Tarkastuksissa voidaan myös todeta ADS-asema, josta pitäisi olla merkintä viisumitarrassa. ADS-maininnalla varustetut viisumit ovat aina henkilökohtaisia. Myös matkanjohtajaan sovelletaan tavanomaisia tarkastusmenettelyjä, joihin kuuluu sen toteaminen, että kyseinen henkilö on matkanjohtajan asemassa.

Rajavartija voi pyytää näyttämään asiakirjoin toteen, että on kyse ADS-matkailijoista ja että tietty henkilö on matkanjohtaja.

* *Oikeusperusta:*

- Neuvoston päätös, tehty 8 päivänä maaliskuuta 2004, Kiinan kansantasavallasta tulevien matkailijaryhmien viisumiasioita ja niihin liittyviä seikkoja koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisön ja Kiinan kansantasavallan kansallisen matkailuhallinnon välillä (ADS)

4. *Matkustusasiakirjojen leimaaminen*

4.1 Yleensä kaikkien kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat on leimattava järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä. Leima ei ole todiste perusteellisen tarkastuksen suorittamisesta, vaan sen perusteella on ainoastaan mahdollista varmuudella todeta, missä ja milloin raja on ylitetty. Leimaamisen tarkoituksena on myös varmistaa, että Schengenin alueelle tuloon ja sieltä poistumiseen liittyvien tarkastusten yhteydessä on mahdollista tarkistaa, onko kolmannen maan kansalaisen oleskelulle Schengenin alueella asetettua enimmäisaikaa (kolme kuukautta kuuden kuukauden aikana) noudatettu.

Siksi rajavartijoiden on aina leimattava asiakirjat, jotka antavat kolmansien maiden kansalaisille oikeuden ylittää raja. Leimaus on suoritettava myös poikkeuksellisissa ja odottamattomissa olosuhteissa ja myös silloin kun tarkastuksia on lievennetty.

Leima on lyötävä myös sellaisen henkilön matkustusasiakirjaan, jolle myönnetään viisumi rajalla (I jakson 7 kohta).

4.2 **Maahantulo- tai maastalähtöleimaa** ei merkitä:

- a) EU:n, Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalaisten matkustusasiakirjoihin,
- b) valtionpäämiesten ja arvohenkilöiden matkustusasiakirjoihin, jos heidän saapumisestaan on ilmoitettu etukäteen virallisesti diplomaattiteitse,
- c) lentäjien lupakirjoihin tai ilma-aluksen miehistön todistuksiin,
- d) sellaisten merimiesten matkustusasiakirjoihin, jotka ovat jäsenvaltion alueella ainoastaan heidän aluksensa poiketessa satamaan ja kyseisen sataman alueella,
- e) niiden risteilyalusten miehistön ja matkustajien matkustusasiakirjoihin, joihin ei IV jakson 2 kohdan mukaan kohdisteta rajatarkastuksia,

- f) Andorran, Monacon ja San Marinon kansalaisten rajanylitykseen oikeuttaviin asiakirjoihin,
- g) paikallisen rajaliikennejärjestelyn piiriin kuuluvien raja-alueen asukkaiden asiakirjoihin (II jakson 3 kohta).

4.3 Jos **EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisen perheenjäsen** on kolmannen maan kansalainen, hänen matkustusasiakirjansa on leimattava, ellei hän esitä oleskelulupaa tai -korttia, jossa on merkintä ”EU:n kansalaisen perheenjäsen” tai ”ETA:n tai Sveitsin kansalaisen perheenjäsen”.

* Esimerkkejä:

1) Alankomaiden kansalaisen ukrainalainen vaimo, jolla on Alankomaiden oleskelulupa/-kortti (josta käy ilmi, että hän on EU:n kansalaisen perheenjäsen), matkustaa miehensä kanssa tai miehensä luo käyttäen oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen. Vaimon matkustusasiakirjaa **ei leimata**.

2) Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen kroatialainen aviomies, jolla on Yhdistyneen kuningaskunnan oleskelulupa/-kortti (josta käy ilmi, että hän on EU:n kansalaisen perheenjäsen), matkustaa vaimonsa kanssa. Miehen matkustusasiakirjaa **ei leimata**.

3) Ranskan kansalaisen intialainen vaimo, jolla on Schengen-viisumi mutta ei (vielä) Ranskan oleskelulupaa/-korttia, matkustaa miehensä luo. Vaimon matkustusasiakirja **on leimattava**.

4.4 Kolmannen maan kansalaisen pyynnöstä maahantulo- tai maastalähtöleima voidaan poikkeuksellisesti merkitä erilliselle lisälehdelle, jos leiman merkitseminen matkustusasiakirjaan saattaisi aiheuttaa asianomaiselle vakavaa haittaa. Lisälehti on annettava kolmannen maan kansalaiselle.

4.5 Käytännössä voi olla myös tilanteita, joissa ei ole enää mahdollista lyödä leimaa asiakirjaan, joka oikeuttaa kolmannen maan kansalaisen rajanylitykseen, koska kaikki sivut on jo käytetty. Tällaisessa tapauksessa kolmannen maan kansalaiselle olisi suositeltava uuden passin hakemista, jotta leimojen lyöminen olisi jälleen mahdollista.

Poikkeuksellisesti, etenkin säännöllisesti rajan ylittävien henkilöiden tapauksessa, voidaan kuitenkin käyttää erillistä lisälehteä, johon leimat voidaan lyödä. Lisälehti on annettava kolmannen maan kansalaiselle.

Se, että passissa ei enää ole tyhjiä sivuja, ei sinänsä ole pätevä eikä riittävä peruste henkilön maahantulon epäämiselle (ks. I jakson 6 kohta, epäämisen perusteet).

* Suositeltava käytäntö:

Edellä 4.4 ja 4.5 kohdassa mainitulla lisälehdellä pitäisi olla ainakin seuraavat tiedot:

- rajanylityspaikkojen nimi ja sijainti,
- päivä, jona annettu,
- matkustusasiakirjan haltijan nimi,
- matkustusasiakirjan numero,
- rajanylityspaikan leima ja virallinen sinetti,
- rajavartijan nimi ja allekirjoitus.

4.6 Kun maahan saapuu tai maasta poistuu kolmannen maan kansalaisia, joilta vaaditaan viisumi, leima merkitään mahdollisuuksien mukaan siten, että se peittää viisumin reunan haittaamatta viisumin tai viisumitarran turvatekijöiden luettavuutta. Jos leimoja on merkittävä useita (esimerkiksi toistuvaisviisumiin), ne on merkittävä viisumin sisältävän sivun viereiselle sivulle. Jos kyseistä sivua ei voida käyttää, leima on merkittävä seuraavalle sivulle. Koneellisesti luettavaa vyöhykettä ei saa leimata, eikä leimoja saa lyödä henkilötietojen päälle eikä muille sivuille, joille tehdään alkuperäisiä virallisia merkintöjä.

* Suositeltavia käytäntöjä:

- Leimat tulisi lyödä mahdollisuuksien mukaan aikajärjestyksessä, jotta olisi helpompaa löytää päivä, jona henkilö on viimeksi ylittänyt rajan.
- Maastalähtöleima tulisi lyödä maahantuloleiman läheisyyteen.
- Leima tulisi lyödä vaakasuoraan, jotta se olisi helppo lukea.

- Leimaa ei saisi lyödä vanhojen eikä muissa maissa lyötyjen leimojen päälle.

- 4.7 Maahantulon ja maastalähdön todisteeksi käytetään erityyppisiä leimoja (suorakulmainen maahantuloon, suorakulmainen pyöristetyin reunoin maastalähtöön). Näissä leimoissa on kyseisen valtion tunnuskirjain tai -kirjaimet, rajanylityspaikan nimi, päivämäärä, tarkastusnumero ja kuvatunnus, joka osoittaa maahantulon ja maastalähdön yhteydessä käytetyn matkustusmuodon (maitse, ilmaitse tai vesitse).

Maahantulo- ja maastalähtöleimoja koskevia tiedusteluja sekä väärennettyihin, kadonneisiin tai väärin lyötyihin leimoihin liittyvää dokumentaatiota koskevia tiedusteluja voidaan esittää kunkin Schengen-valtion tätä tarkoitusta varten perustamille [yhteyspisteille](#).

- 4.8 Kussakin rajanylityspaikassa on pidettävä kirjaa kullekin tarkastuksia suorittavalle rajavartijalle luovutetuista maahantulo- ja maastalähtöleimoista ja niiden palauttamisesta. Kirjaa voidaan pitää myös leimojen viitenumeroista, joita voidaan myöhemmin tarvita vertailutarkoituksiin.

Kun leimoja ei käytetä, ne on suljettava lukkojen taakse, ja ainoastaan luvan saaneilla rajavartijoilla on oikeus saada leimat haltuunsa.

- 4.9 Leimojen turvakoodit on muutettava säännöllisin väliajoin vähintään kerran kuukaudessa.
- 4.10 Jos kolmannen maan kansalaisen matkustusasiakirjassa ei ole maahantuloleimaa, rajavartija voi olettaa, että matkustusasiakirjan haltija on tullut Schengen-valtioiden alueelle laittomasti ja/tai ylittänyt oleskelun enimmäiskeston. Jos näin on tapahtunut, voidaan määrätä kansallisen lainsäädännön mukainen rangaistus.
- 4.11 Jos kolmannen maan kansalainen kuitenkin esittää millä tahansa tavalla uskottavan todisteen, kuten matkalipun tai oleskeluaan jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella koskevan todisteen, rangaistusta ei saa määrätä ja rajavartijan on annettava kyseiselle henkilölle joko [erityinen vahvistus lomakkeella](#) tai, jos niin on [kansallisessa lainsäädännössä](#) säädetty, merkittävä suoraan matkustusasiakirjaan, missä ja milloin henkilö on ylittänyt ulkorajan.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(10 artikla ja liite IV\)](#)

- [Direktiivi 2004/38/EY \(5 artikla\)](#)

- [Schengenin yleissopimus \(21 artikla\)](#)

5. *Tarkastusten lieventäminen*

5.1 Ulkorajoilla suoritettavia rajatarkastuksia voidaan lieventää poikkeuksellisten ja odottamattomien olosuhteiden vuoksi. Olosuhteet ovat poikkeukselliset ja odottamattomat silloin, kun odotusaika rajanylityspaikalla muodostuu odottamattomista tapahtumista johtuvien liikennemäärien vuoksi kohtuuttomaksi, vaikka kaikki saatavilla olevat henkilöstö-, välineistö- ja järjestelyresurssit on otettu käyttöön. Tilanne voi olla tällainen esimerkiksi, jos tulva tai muu vakava luonnononnettomuus estää rajan ylittämisen muilla rajanylityspaikoilla, minkä vuoksi useiden rajanylityspaikkojen liikenne suuntautuu yhteen rajanylityspaikkaan.

5.2 Jos rajatarkastuksia lievennetään, maahantuloliikenteeseen kohdistuvat rajatarkastukset ovat periaatteessa ensisijaisia maastalähtöliikenteeseen kohdistuviin rajatarkastuksiin nähden. Päätöksen rajatarkastusten lieventämisestä tekee rajanylityspaikkaa komentava rajavartija. Lievennysten on oltava vain tilapäisiä, niiden on oltava olosuhteiden mukaisia ja ne on otettava käyttöön asteittain.

5.3 Silloinkin kun rajatarkastuksia lievennetään, rajavartijan on leimattava kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat I jakson 4 kohdan mukaisesti sekä maahantulon että maastalähdön yhteydessä.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(8 artikla\)](#)

6. *Maahantulon epäminen*

6.1 Kolmansien maiden kansalaisten maahantulo on evättävä seuraavissa tapauksissa:

- a) heillä ei ole voimassa olevaa matkustusasiakirjaa,
- b) heillä on väärä (väärennetty) matkustusasiakirja,

- c) heillä ei ole voimassa olevaa viisumia, jos se vaaditaan, tai Schengen-valtion myöntämää oleskelulupaa,
- d) heidän viisuminsa tai oleskelulupansa on väärä (väärännetty),
- e) heillä ei ole tarvittavaa todistusta oleskelun tarkoituksesta ja yksityiskohdista,
- f) he ovat jo oleskelleet Schengen-valtioiden alueella kolme kuukautta kuuden kuukauden aikana,
- g) heillä ei ole toimeentuloon riittäviä varoja, kun otetaan huomioon oleskelun kesto ja siihen liittyvät järjestelyt, eikä varoja palata alkuperä- tai kauttakulkumaahan,
- h) heidät on määrätty maahantulokieltoon Schengenin tietojärjestelmässä (SIS) tai jossakin kansallisessa tietojärjestelmässä,
- i) he muodostavat uhkan yhden tai useamman Schengen-valtion yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle, kansanterveydelle tai kansainvälisille suhteille.

* Esimerkkejä:

1) Nigeriasta tuleva pyöräilyjoukkue väittää olevansa menossa Ukrainassa järjestettävään pyöräilykilpailuun. He saapuvat Varsovan lentokentälle Puolaan, ja kertovat menevänsä Ukrainaan bussilla. Ensilinjan tarkastuksessa todetaan, että heillä on voimassa oleva kauttakulkuviisumi Puolaan, mutta ei voimassa olevaa viisumia, jolla he pääsisivät Ukrainaan. Asiaa selvitetään tarkemmin toisella linjalla, jossa he esittävät asiakirjan, joka vahvistaa heidän osallistumisensa kilpailuun. He väittävät, että viisumit voidaan myöntää ongelmitta Ukrainan rajalla. Pyöräilijöillä ei kuitenkaan ole kilpailussa tarvittavia polkupyöriä, eivätkä he pysty vakuuttavasti kertomaan, mistä ja miten he saavat ne Ukrainaan päästyään. Kun asiasta on keskusteltu Ukrainan rajavartijoiden kanssa, joiden mukaan viisumin myöntäminen rajalla ei ole tällaisessa tapauksessa mahdollista, maahantulo päätetään evätä.

2) Moldovan kansalainen saapuu autolla Unkarin ja Ukrainan väliselle rajalle ja sanoo olevansa menossa turistina Saksaan. Ensilinjan tarkastuksessa todetaan, että hänellä ei ole

mitään asiakirjaa (hotellivarausta, kutsukirjettä tms.), joka osoittaisi, mihin hän on Saksassa menossa, eikä hän voi osoittaa, että hänellä olisi oleskeluun ja paluuseen tarvittavat varat. Tällaisessa tapauksessa maahantulo päätetään evätä.

3) Tunisian kansalainen saapuu Schipholin lentokentälle Alankomaihin. Hänen on tarkoitus tavata Brysselissä Belgiassa asuvia sukulaisiaan (sisaria ja veljiä). Hänellä on voimassa olevan Schengen-viisumi, paluulippu ja Belgiassa asuvien vastaanottajiensa kutsu-/takuukirje. Belgian viranomaiset eivät kuitenkaan ole vahvistaneet kirjettä (kuten Belgian lainsäädännössä edellytetään). Ennen kuin maahantulon sallimisesta tai epäämisestä päätetään on tällaisessa tapauksessa tehtävä lisäselvityksiä, joissa esim. tutkitaan passista, onko henkilölle aikaisemmin myönnetty Schengen-viisumia; verrataan aikaisempia maahantulo- ja maastalähtöleimoja, jotta voidaan todeta, onko henkilö joskus viipynyt liian kauan Schengenin alueella; otetaan yhteyttä toimivaltaisiin Belgian viranomaisiin ja pyydetään heiltä tarvittavat selvitykset vastaanottajista. Näiden selvitysten tarkoituksena on todeta henkilön rehellisyys. Päätös tehdään vasta selvitysten tulosten perusteella.

4) Helsinki-Vantaan lentokentälle laskeutuu Shanghaista tuleva kone. WHO on julistanut kansainvälisesti merkittävän kansanterveydellisen hätätilanteen (SARS-vaaran vuoksi), mikä edellyttää, että kaikkiin Kiinasta saapuviin matkustajiin sovelletaan tiukkoja varotoimenpiteitä. Kaikkia matkustajia pyydetään täyttämään paikantamiskortti, jossa kysytään mm. paikkanumeroa koneessa ja yhteystietoja, jos heihin on myöhemmin tarpeen ottaa yhteyttä. Terminaalissa kaikki matkustajat kulkevat erityistä tähän tarkoitukseen varattua käytävää, jossa on välineistöä terveydentilan tarkastamista varten. Joillakin Kiinan ja EU:n kansalaisilla on SARSin oireita, ja he voivat yhä tartuttaa tautia. Kun lääkäreitä on kuultu, tehdään päätös evätä Kiinan kansalaisten maahantulo ja siirtää EU:n kansalaiset taudin vakavan leviämiskaavan takia välittömästi sairaalahoitoon. Koneen muihin matkustajiin otetaan yhteyttä paikantamiskorttien tietojen avulla, ja heitä pyydetään ottamaan yhteyttä lääkäriin. Muitakin toimenpiteitä (esim. karanteeni) on mahdollista toteuttaa, jos se on kansanterveydellisistä syistä tarpeen ja perusteltua.

5) Jalkapallofaneja saapuu Ukrainasta Puolan ja Ukrainan rajalle. He matkustavat linja-autolla. Rajatarkastuksissa havaitaan, että heillä on mukanaan vaarallisia esineitä, kuten baseballmailoja, veitsiä ja muita esineitä, joita voidaan käyttää vahingoittamaan muita

ihmisiä. Maahantulo on tässä tapauksessa evättävä yleisen järjestyksen perusteella, elleivät henkilöt suostu jättämään vaarallisia esineitä säilytykseen ennen Puolan rajan ylittämistä.

6) Marokkolainen nuorista koostuva matkailijaryhmä saapuu matkustajalautalla Tangerista Alicanten satamaan Espanjaan. Ryhmän matkakohteisiin kerrotaan kuuluvan kaksi Espanjan kaupunkia (Barcelona ja Madrid) ja useita kaupunkeja Ranskassa. He palaavat Marokkoon lentäen Pariisin Charles de Gaulle -kentältä, ja heillä on liput paluumatkalle. Rajatarkastuksessa käy ilmi, että yhdellä heistä ei ole voimassa olevaa Schengen-viisumia. Kyseinen henkilö sanoo, että viisumin hakemiseen ei ollut aikaa. Matkan tarkoituksesta saadaan varmuus ja matkustajilla on tarpeeksi varoja toimeentuloon. Kyseinen henkilö ei kuitenkaan voi mitenkään osoittaa, että hän ei ollut voinut hakea viisumia etukäteen tai että hänet olisi ennalta arvaamattomista ja pakottavista syistä päästettävä maahan. Kun mitään humanitaarisia syitä ja/tai kansainvälisiä velvoitteita ei ole, henkilöltä, jolla ei ole viisumia, on tällaisessa tapauksessa evättävä maahantulo.

7) Venäläinen perhe ylittää Viron rajan autolla. Autossa näyttää kuitenkin olevan vakava vika (jarrut eivät toimi), joka voi aiheuttaa muille ihmisille vaaraa. Heidä ei voida päästää maahan kyseisellä autolla ennen kuin vika on korjattu. Jos kaikki muut maahantuloedellytykset täyttyvät, heidät on kuitenkin päästettävä maahan jalkaisin tai toisella kulkuneuvolla.

6.2 Jäsenvaltio voi poikkeuksellisesti päättää olla epäämättä maahantuloa ja antaa kolmannen maan kansalaisen tulla alueelleen:

- a) humanitaarisista syistä, kansallisen edun vuoksi tai kansainvälisten velvoitteiden takia (esim. jos henkilö hakee turvapaikkaa tai tarvitsee muutoin kansainvälistä suojelua),
- b) jos henkilö, jolla ei ole viisumia, täyttää edellytykset, joilla hänelle voidaan myöntää viisumi rajalla (I jakson 7 kohta),
- c) jotta henkilö, jolla on Schengen-valtion myöntämä oleskelulupa tai paluuviiisumi, voi kulkea jäsenvaltion kautta kyseisen Schengen-valtion alueelle. Kauttakulku voidaan kuitenkin evätä, jos kyseisestä henkilöstä on kuulutus kansallisessa tietojärjestelmässä.

* Oikeusperusta:

- Schengenin rajasäännöstö (1, 3 ja 5 artikla)

6.3 **Vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvien henkilöiden** maahantulo voidaan evätä ainoastaan yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden perusteella, ts. asianomaisen yksilön käyttäytymisen on muodostettava todellinen, välitön ja riittävän vakava uhka, joka kohdistuu johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun.

6.3.1. Näin ollen edes SIS-järjestelmässä olevaa kuulutusta ei yksinään voida pitää riittävänä perusteena näiden henkilöiden maahantulon automaattiselle epäämiselle. Rajavartijan on tällaisessa tilanteessa aina tehtävä perusteellinen tilannearvio edellä mainittujen periaatteiden valossa.

Jos kuulutuksen on tehnyt toinen Schengen-valtio, rajavartijan on otettava SIRENE-toimistojen verkoston välityksellä tai muulla keinolla välittömästi yhteyttä kuulutuksen tehneen Schengen-valtion asiasta vastaaviin viranomaisiin. Viimeksi mainittujen on tarkistettava erityisesti, mistä syistä kuulutus on tehty ja ovatko syyt edelleen päteviä. Nämä tiedot on toimitettava viipymättä tietoja pyytäneen jäsenvaltion viranomaisille.

Toimivaltaiset viranomaiset tekevät saatujen tietojen perusteella edellä selostettuihin kriteereihin perustuvan arvioinnin. Sen perusteella rajavartija sallii tai epää kyseisen henkilön maahantulon.

Jos tietoja ei ole mahdollista saada kohtuullisessa ajassa, kyseisen henkilön on annettava tulla maahan. Rajavartijat ja muut toimivaltaiset viranomaiset voivat tässä tapauksessa tehdä tarvittavat selvitykset henkilön tultua maahan ja tarvittaessa toteuttaa aiheelliset toimenpiteet myöhemmin.

Edellä esitetty ei vaikuta muihin toimiin, joita SIS-kuulutus edellyttää, kuten henkilön pidättäminen, suojelutoimenpiteiden toteuttaminen jne.

* Oikeusperusta – Oikeuskäytäntö:

- Direktiivi 2004/38/EY (27–33 artikla)

- Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2119/98/EY, tehty 24 päivänä syyskuuta 1998, tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön (EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1)

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 851/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen perustamisesta (EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1)

- EY:n tuomioistuimen tuomio 3.7.1980, asia C-157/79, Regina v. Stanislaus Pieck

- EY:n tuomioistuimen tuomio 31.1.2006, asia C-503/03, komissio v. Espanja

6.3.2. Jos vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvalla henkilöllä ei ole vaadittavia matkustusasiakirjoja tai mahdollisesti tarvittavaa viisumia, asianomaisen jäsenvaltion on ennen maahanpääsyn epäämistä annettava näille henkilöille kaikin kohtuullisin tavoin mahdollisuus hankkia tarpeelliset asiakirjat tai saada ne toimitetuksi heille kohtuullisessa määräajassa, tai vahvistaa tai osoittaa muilla keinoin, että heillä on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen.

Jos EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisen perheenjäsenellä, joka on kolmannen maan kansalainen, ei ole vaadittavaa viisumia, mutta hän voi todistaa henkilöllisyytensä ja perhesiteen EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaiseen, hänelle on myönnettävä viisumi rajalla, ellei ole todisteita, että hän muodostaa uhkan jäsenvaltioiden yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Viisumi on myönnettävä veloituksetta (ks. myös I jakson 7 kohta).

* *Oikeusperusta – Oikeuskäytäntö:*

- [Direktiivi 2004/38/EY \(5 artikla, 27–33 artikla\)](#)

- [EY:n tuomioistuimen tuomio 25.7.2002, asia C-459/99, MRAX v. Belgia](#)

- [EY:n tuomioistuimen tuomio 17.2.2005, asia C-215/03, Salah Oulane v. Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie](#)

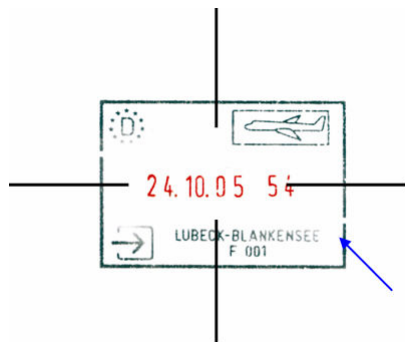
6.4 Evätessään kolmannen maan kansalaisen maahantulon tarkastuksesta vastaavan virkamiehen on:

- a) täytettävä maahantulon epäämistä koskeva [vakiolomake](#), jossa ilmoitetaan epäämisen syyt, ja annettava lomake kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle, jonka on allekirjoitettava lomake, minkä jälkeen hänelle on annettava siitä yksi

kappale. Jos kolmannen maan kansalainen kieltäytyy allekirjoittamasta, rajavartijan on merkittävä se lomakkeen ”Huomautukset”-osaan,

- b) merkittävä passiin maahantuloleima, mitätöitävä se vetämällä yli risti pysyvällä mustalla musteella ja merkittävä sen viereen oikealle puolelle niin ikään pysyvällä musteella pääsyn epäämisen syytä vastaava kirjaintunnus tai -tunnukset, jotka luetellaan pääsyn epäämistä koskevassa lomakkeessa (ks. jäljempänä).

Mitätöidyn leiman malli:

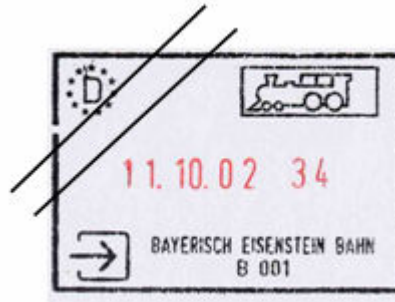
Kirjain, joka kertoo maahanpääsyn epäämisen syyn yhtenäisen lomakkeen mukaisesti.

- 6.5 Jos tarkastuksesta vastaava virkamies toteaa, että Schengen-viisumin haltija on määrätty SIS-järjestelmässä maahantulokieltoon, hänen on mitätöitävä viisumi merkitsemällä siihen leima ”MITÄTÖN”.
- 6.6 Yhdenmukaista viisumia ei kuitenkaan saa mitätöidä pelkästään siksi, että kolmannen maan kansalaisella ei ole esittää pyydettyjä [asiakirjoja](#) osoittamaan matkansa tarkoituksen. Tällaisessa tapauksessa rajavartijan on tehtävä lisätiedusteluja arvioidakseen, onko henkilö saanut viisumin vilpillisesti ja onko kyseessä laittoman maahanmuuton riski. Tarvittaessa otetaan yhteyttä viisumin myöntäneen Schengen-valtion toimivaltaisiin viranomaisiin. Rajavartijan on mitätöitävä viisumi vain, jos varmistuu, että se on saatu vilpillisesti. Lisätietoja I jakson 8.1 kohdassa.

Suosittelava käytäntö: maahantulo- tai maastalähtöleiman peruuttaminen muussa tapauksessa kuin maahanpääsyn epäämisen yhteydessä:

On myös tapauksia, joissa passiin jo lyöty leima on peruutettava (esim. jos rajavartija on erehdyksessä lyönyt väärän leiman). Tällaisessa tapauksessa matkustaja ei ole vastuussa asiasta, ja siksi leimaa ei voida mitätöidä samalla tavoin kuin silloin, kun henkilöltä

evätään maahanpääsy. Onkin suositeltavaa, että leima peruutetaan vetämällä kaksi yhdensuuntaista viivaa sen vasemman yläkulman yli, kuten seuraavassa esimerkissä:

- 6.7 Henkilöllä, jonka maahanpääsy on evätty, on oikeus hakea muutosta päätökseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kolmannen maan kansalaiselle on myös annettava kirjallinen tieto muutoksenhakumenettelyistä ja yhteyspisteistä, jotka voivat antaa tietoja edustajista, jotka ovat toimivaltaisia toimimaan kolmannen maan kansalaisen puolesta.
- 6.8 Jos **vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin kuuluvalta henkilöltä** evätään maahanpääsy, rajavartijan on aina annettava päätös kyseiselle henkilölle kirjallisena. Päätös on laadittava siten, että kyseinen henkilö ymmärtää päätöksen sisällön ja seuraukset. Päätöksessä on myös ilmoitettava täsmällisesti ja täydellisinä ne yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvät seikat, joihin päätös perustuu, jollei tämä ole vastoin valtion turvallisuusetuja. Päätöksessä on myös mainittava, missä tuomioistuimessa tai miltä hallintoviranomaiselta kyseinen henkilö voi hakea päätökseen muutosta sekä missä ajassa tämä on tehtävä.
- 6.9 Päätös evätä maahanpääsy on pantava välittömästi täytäntöön.
- 6.10 Jos kolmannen maan kansalaisen, jolta on evätty maahanpääsy, on tuonut rajalle ilmaitse, meritse tai maitse jokin liikenteenharjoittaja, tämä liikenteenharjoittaja on määrättävä ottamaan hänet uudelleen vastuulleen. Liikenteenharjoittaja on erityisesti velvoitettava palauttamaan kolmannen maan kansalainen siihen kolmanteen maahan, josta hänet on tuotu, tai kolmanteen maahan, joka on myöntänyt matkustusasiakirjan, jolla hän on matkustanut, tai mihin tahansa kolmanteen maahan, jonne hänen pääsyinsä on taattu. Jos kolmannen maan kansalaista, jolta on evätty maahanpääsy, ei voida ottaa välittömästi takaisin, liikenteenharjoittajan on vastattava kaikista välttämättömistä majoituksesta, ylläpidosta ja paluumatkasta aiheutuvista kuluista. Jos liikenteenharjoittaja ei voi palauttaa

kolmannen maan kansalaista, se on velvoitettava varmistamaan hänen paluunsa muulla tavoin (esim. tekemällä sopimus toisen liikenteenharjoittajan kanssa).

- 6.11 Liikenteenharjoittajalle on määrättävä seuraamuksia direktiivin 2001/51/EY ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- 6.12 Rajavartijoiden on ryhdyttävä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarvittaviin toimiin sen estämiseksi, etteivät kolmansien maiden kansalaiset, joilta on pääsy evätty, pääse laittomasti maahan (esim. varmistamalla, että he pysyvät lentokentän kauttakulkualueella tai estämällä heitä pääsemästä maihin satamassa).

* *Oikeusperusta:*

- [Direktiivi 2004/38/EY \(5 artikla, 27–33 artikla\)](#)
- [Schengenin rajasäännöstö \(13 artikla ja V liite\)](#)
- [Schengenin yleissopimus \(26 artikla\)](#)
- [Direktiivi 2001/51/EY](#)

7. *Viiisumin myöntäminen rajalla mm. kauttakulkumatkalla oleville merimiehille*

- 7.1 Schengen-valtioiden alueella voimassa olevat yhdenmukaiset viisumit⁴:
- Lentokentän kauttakulkuviisumi (**viisumityyppi A**): viisumi, joka kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan Chicagon yleissopimuksen liitteessä 9 vahvistetusta vapaan kauttakulun periaatteesta poiketen voidaan vaatia tiettyjen kolmansien maiden kansalaisilta Schengen-valtioiden lentokenttien kansainvälisen alueen kauttakulkua varten.
  - Kauttakulkuviisumi (**viisumityyppi B**): oikeuttaa haltijansa matkustamaan yhdestä kolmannesta maasta toiseen ja kulkemaan Schengen-valtioiden alueen kautta kerran, kaksi kertaa tai poikkeuksellisesti useampia kertoja. Kauttakulku voi kestää enintään viisi päivää (esimerkki: matka Turkista Albaniaan Kreikan kautta).

---

⁴ Näitä viisumeita myöntävät ainoastaan ne valtiot, jotka soveltavat Schengenin säännöstöä täysimääräisesti.

- Viisumi lyhytaikaista oleskelua varten (**viisumityyppi C**): oikeuttaa haltijansa oleskelemaan enintään kolme kuukautta Schengen-valtioiden alueella. Oleskelu saa kestää enintään kolme kuukautta puolen vuoden aikana ensimmäisestä maahantulosta luettuna.
- Kansallinen viisumi (**viisumityyppi D**): pitkäaikaista oleskelua varten (esim. opiskelu, työ) myönnetty viisumi, jonka Schengen-valtio on myöntänyt kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä menettelyjä noudattaen. Viisumi on voimassa vain sen valtion alueella, joka on viisumin myöntänyt (paitsi, jos on kyseessä jäljempänä mainittu viisumityyppi D+C). Viisumin haltijalla on kuitenkin oikeus kulkea toisten Schengen-valtioiden alueen kautta päästäkseen ensimmäistä kertaa viisumin myöntäneeseen valtioon edellyttäen, että hänellä on voimassa oleva matkustusasiakirja ja että hän ei ole sen maan kansallisessa maahantuloikieltoluettelossa, jonka alueen kautta hän aikoo kulkea.
- Kansallinen viisumi, jota voidaan käyttää samanaikaisesti viisumina lyhytaikaista oleskelua varten (**viisumityyppi D+C**): Schengen-valtion myöntämä kansallinen viisumi (pitkäaikaista oleskelua varten), joka oikeuttaa myös matkustamaan toiseen Schengen-valtioon enintään kolmeksi kuukaudeksi sen ensimmäisestä voimassaolopäivästä. Tällaiset viisumit myönnetään lyhytaikaisten yhdenmukaisten viisumien myöntämistä koskevien yleisten edellytysten ja kriteerien mukaisesti. Esimerkki: Ranskan myöntämä D+C-viisumi oikeuttaa oleskelemaan Ranskan alueella koko viisumin voimassaoloajan, ja sen lisäksi se oikeuttaa matkustamaan kaikkiin muihin Schengen-valtioihin enintään kolmeksi kuukaudeksi viisumitarraan merkitystä voimaantulopäivästä alkaen.
- Ryhmäviisumi: joko kauttakulkuviisumi tai lyhytaikaista, enintään 30 päivää kestävä oleskelua varten myönnettävä viisumi, joka voidaan kiinnittää ulkomaalaisryhmälle myönnettyyn seuruepassiin, ellei kansallinen lainsäädäntö määrää toisin. Ryhmän on oltava koossa jo ennen matkustamispäätöksen tekemistä. Viisumi myönnetään sillä ehdolla, että ryhmän jäsenet tulevat sopimuspuolten alueelle, oleskelevat alueella ja lähtevät sieltä yhtenäisenä ryhmänä. Ryhmäviisumi myönnetään ryhmille, joissa on 5–50 henkilöä. Ryhmällä on oltava vähintään yksi ryhmänjohtaja, jolla on henkilökohtainen passi ja tarvittaessa henkilökohtainen viisumi. Tämä ei kuitenkaan

vaikuta erityissäännöksiin, jotka koskevat viisumin myöntämistä rajalla merimiesryhmille (L jakson 7.9 kohta).

- Kelpoisuusalueeltaan rajoitettu viisumi (**viisumityyppi LTV B tai LTV C**): lyhytaikaista oleskelua varten myönnettävä viisumi, joka on voimassa oleskelua tai kauttakulkua varten ainoastaan viisumin myöntäneessä Schengen-valtiossa tai useammassa Schengen-valtiossa. Kelpoisuusalue (yksi tai useampi Schengen-valtio) merkitään viisumitarraan. Tällaisen viisumin myöntäminen on poikkeuksellista. Rajavartijoiden on tehtävä keskusviranomaisilleen 72 tunnin kuluessa ilmoitus LTV-viisumin myöntämisestä ja kerrottava ilmoituksessa tiedot henkilöstä, jolle LTV myönnetään, ja mainittava syyt tällaisen viisumin myöntämiseen.

* *Oikeusperusta:*

- [Neuvoston asetus N:o 539/2001](#)
- [Schengenin yleissopimus \(9–17 artikla\)](#)
- [Yhteinen konsuliohjeisto](#)

* *Linkejä:*

- Viisumitarraa täyttäminen
- Täytettyjen viisumitarrojen [mallit](#) (lisäohjeita)
- [Esimerkkejä](#) jäsenvaltioiden myöntämistä viisumitarroista (valokuvineen)

7.2 Viisumi voidaan myöntää rajalla, jos kolmannen maan kansalainen täyttää seuraavat edellytykset:

- (a) hänellä on voimassa oleva, rajan ylitykseen oikeuttava asiakirja,
- (b) hän voi osoittaa matkansa tarkoituksen ja hänellä on toimentuloon tarvittavat varat,
- (c) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon SIS-järjestelmässä eikä häntä pidetä uhkana yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle, kansanterveydelle tai Schengen-valtioiden kansainvälisille suhteille,
- (d) hän voi osoittaa, että ei ole voinut hakea viisumia ennakolta aikarajojen vuoksi,

- (e) hän esittää asiakirjoja, joista ilmenee ennalta arvaamattomat ja pakottavat maahantulon syyt.

Lisäksi rajavartijan on voitava selvittää, että henkilön paluu kotimaahan tai kolmanteen maahan on taattu. Viisumeja voidaan myöntää rajalla (kun ne yleensä myönnetään konsulaatissa tai suurlähetystössä) ainoastaan poikkeuksellisesti. Todistustaakka on kyseisellä kolmannen maan kansalaisella, ja hänen on esitettävä syyt, joiden vuoksi hän ei voinut anoa viisumia konsulaatista vaan se on myönnettävä rajalla.

7.3 Viisumi voidaan myöntää:

- a) kelpoisuusaluetta rajoittamatta (yhdenmukainen Schengen-viisumi, joka on voimassa kaikissa Schengen-valtioissa). Viisumi voi olla:

- lyhytaikainen viisumi (tyyppi C),
- kauttakulkuviisumi (tyyppi B). Tällainen viisumi voidaan myöntää hakijalle rajalla ainoastaan, jos hänellä on voimassa oleva viisumi kaikkia muita Schengen-alueen ulkopuolisia kauttakulkumaita ja määrämaata varten. Tällaisen viisumin tulisi oikeuttaa suoraan kauttakulkuun kyseisen Schengen-valtion alueen tai kyseisten Schengen-valtioiden alueiden kautta.

- b) kelpoisuusalueeltaan rajoitettuna (LTV C tai LTV B).

Kummassakin tapauksessa myönnetty viisumi saa oikeuttaa vain **yhteen maahantuloon**. Lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyn viisumin voimassaoloaika saa olla enintään 15 päivää. Kauttakulkuviisumin voimassaoloaika saa olla enintään 5 päivää.

- 7.4 Viisumia ei saa kiinnittää matkustusasiakirjaan, joka ei ole voimassa. Jos kaikki Schengen-valtiot eivät hyväksy asiakirjaa, viisumi on myönnettävä kelpoisuusalueeltaan rajoitettuna. Jos viisumin myöntävä maa ei hyväksy matkustusasiakirjaa, viisumitarra on kiinnitettävä [yhdenmukaiselle erilliselle lisälehdelle](#).

- 7.5 Jos kolmannen maan kansalainen kuuluu sellaisten henkilöiden ryhmään, joiden osalta on neuvoteltava muiden Schengen-valtioiden yhden tai useamman keskusviranomaisen kanssa, hänelle ei periaatteessa voida myöntää viisumia rajalla. Viisumi voidaan kuitenkin myöntää tällaisille henkilöille poikkeuksellisissa tapauksissa rajalla **humanitaarisista syistä, kansallisen edun vuoksi** tai kansainvälisten velvoitteiden takia.

* Esimerkkejä:

a) Viisumi myönnetään rajalla seuraavista humanitaarisista syistä:

- Lähisukulaisen tai muun läheisen äkillinen vakava sairaus.
- Lähisukulaisen tai muun läheisen kuolema.
- Tarve päästä kyseiseen Schengen-valtioon saamaan lääketieteellistä ja/tai mielenterveydellistä ensihoitoa ja poikkeuksellisesti jatkohoitoa erityisesti onnettomuustilanteissa, kuten haaksirikko Schengen-valtion vesialueiden lähellä, tai muissa pelastus- ja katastrofitilanteissa.

b) Viisumi myönnetään rajalla kansallisen edun vuoksi, kun kyseessä on:

- Sellaisten maiden hallitusten jäsenten (pääministeri, ministerit) maahantulo, jonka kanssa kyseisellä jäsenvaltiolla on diplomaattisuhteet, jos esitetään viralliset syyt perusteiksi ja jos henkilöt ovat näyttäneet toteen, että he ovat hallituksen jäseniä.
- Maahantulo, jonka syynä on osallistuminen kyseisen jäsenvaltion edustajien kanssa käytäviin keskusteluihin, edellyttäen, että voidaan esittää kutsukirje. Mahdollisuuksien mukaan olisi soitettava kutsun lähettäneelle henkilölle tai organisaatiolle kirjeen aitouden varmistamiseksi.
- Julkisuudessa tunnettujen henkilöiden maahantulo (esim. kansainvälisesti tunnetut politiikan, talouselämän, tiedemaailman tai kulttuurielämän edustajat).
- Schengen-valtion tärkeät ulkopoliittiset edut.

Huom. Sääntönä on, että edellä luetellut poikkeukselliset syyt koskevat myös mukana matkustavia henkilöitä. Jos on kyse valtuuskunnasta, epäselvässä tilanteessa toimivaltaista kansallista viranomaista voidaan pyytää tekemään päätös.

7.6 Rajalla myönnettyistä viisumeista on pidettävä luetteloa.

7.7 Rajalla tehtävän viisumianomuksen käsittelystä veloitettavat maksut ovat samat kuin [konsulaatin veloittamat](#). Viisumi voidaan kuitenkin myöntää rajalla veloituksetta.

Merimiehiä koskevat erityiset säännöt:

7.8 Myönnettäessä rajalla kauttakulkuviisumeja **merimiehille**, sovelletaan erityissääntöjä. Merimiehelle, jolla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, voidaan myöntää kauttakulkuviisumi rajalla, jos:

- hän täyttää I jakson 7.2 kohdassa mainitut edellytykset,
- hänellä on voimassa oleva viisumi kaikkia muita Schengen-alueen ulkopuolisia kauttakulkumaita ja määrämaita varten,
- hän ylittää rajan noustakseen alukseen, palatakseen alukseen tai poistuakseen aluksesta, jossa hän tulee työskentelemään tai on työskennellyt merimiehenä.

7.9 Merimiehille, jotka ovat saman maan kansalaisia ja matkustavat ryhmänä, jossa on vähintään viisi ja enintään viisikymmentä jäsentä, voidaan myöntää rajalla ryhmäviisumi kauttakulkua varten. Viisumi on kiinnitettävä erilliseen lisälehteen. Lisälehdelle on kirjoitettava sukunimi ja etunimi, syntymäaika, kansalaisuus ja matkustusasiakirjan numero.

Ryhmäviisumi voidaan myöntää ainoastaan, jos kukin merimiehistä täyttää edellytykset, joilla viisumi voidaan myöntää rajalla.

Ennen kuin kauttakulkumatkalla olevalle merimiehelle tai merimiehille myönnetään viisumi toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on vaihdettava tietoja [asetuksen \(EY\) N:o 415/2003 liitteessä mainittujen toimintaohjeiden](#) mukaisesti.

Säännöt viisumin myöntämiseksi rajalla kolmannen maan kansalaisille, jotka ovat EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisten perheenjäseniä ja joilta vaaditaan viisumi:

7.10 Jos EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisen perheenjäsen, joka matkustaa kyseisen EU:n, ETA:n tai Sveitsin kansalaisen kanssa tai tämän luo, saapuu rajalle ilman vaadittavaa viisumia, kyseisen jäsenvaltion on ennen maahanpääsyn epäämistä annettava tälle henkilölle kaikin kohtuullisin tavoin mahdollisuus vahvistaa tai osoittaa muilla keinoin, että hänellä on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen. Jos hän pystyy tämän osoittamaan, hänelle on myönnettävä viisumi rajalla, ellei ole todisteita, että hän muodostaa uhkan yleiselle järjestykselle, yleiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle. Viisumi on myönnettävä veloituksetta.

* Oikeusperusta:

- Direktiivi 2004/38/EY (5 artikla)

- Neuvoston asetus (EY) N:o 415/2003

- Neuvoston asetus (EY) N:o 1683/95, muutettuna seuraavalla: Neuvoston asetus (EY) N:o 334/2002

- Asetus (EY) N:o 333/2002

- EY:n tuomioistuimen tuomio 25.7.2002, asia C-459/99, MRAX v. Belgia

8. Yhdenmukaisten Schengen-viisumien voimassaolon mitätöiminen, peruuttaminen ja lyhentäminen

Mitätöiminen:

8.1 Kun yhdenmukainen Schengen-viisumi mitätöidään rajalla, tarkoituksena on estää sellaisten henkilöiden pääsy Schengenin alueelle, jotka eivät täytä Schengen-valtioiden alueelle tulon edellytyksiä.

Yhdenmukainen viisumi on mitätöitävä seuraavissa tapauksissa:

- Schengenin tietojärjestelmässä (SIS) on Schengen-viisumin haltijaa koskeva kuulutus, jonka mukaan häneltä on evättävä maahanpääsy tai hänen viisuminsa on väärennetty tai väärä.
- On vakavia perusteita olettaa, että viisumi on saatu vilpillisesti (esim. näyttää ilmeiseltä, että henkilö on väärentänyt viisumin myöntämiseksi vaadittavat asiakirjat).

Viisumia ei kuitenkaan saa automaattisesti mitätöidä maahanpääsyn epäämisen yhteydessä. Jos henkilö ei esimerkiksi pysty rajaa ylittäessä osoittamaan, että hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat, maahanpääsy on evättävä, mikä ei johda automaattisesti viisumin mitätöimikseen, varsinkaan jos kyseessä on toisen Schengen-valtion myöntämä Schengen-viisumi (ks. myös I jakson 6.5 ja 6.6 kohta).

8.2. Jos viisumi mitätöidään, on noudatettava seuraavaa menettelyä:

- viisumitarraan on lyötävä leima ”MITÄTÖN”, ja sana ”viisumi” on vedettävä yli pysyvällä musteella,

- rajavartijan on mitätöitävä viisumin optisesti vaihtuva tekijä terävää esinettä käyttäen (esim. kuulakärkikynä tai vastaava). Tarkoituksena on estää optisesti vaihtuvan tekijän irrottaminen viisumista ja sen väärinkäyttö.

8.3 Rajavartijoiden on ilmoitettava viisumien mitätöimisestä keskusviranomaisilleen, jotka – jos viisumin oli myöntänyt toinen Schengen-valtio – ilmoittavat asiasta 72 tunnin kuluessa mitätöidyn viisumin myöntäneen valtion toimivaltaisille viranomaisille. Seuraavat tiedot on toimitettava:

- viisuminhaltijan sukunimi, etunimi ja syntymäaika,
- viisuminhakijan kansalaisuus,
- matkustusasiakirjan laji ja sarjanumero,
- viisumitarran sarjanumero,
- viisumilaji,
- viisumin myöntämispäivä ja -paikka,
- mitätöimisen päivämäärä ja perusteet.

Peruuttaminen:

8.4 Viisumin peruuttaminen mitätöi sen jäljellä olevan voimassaoloajan myös sen jälkeen, kun henkilö on tullut maahan. Viisumi on peruutettava, jos sen haltija ei enää täytä edellytyksiä oleskella laillisesti Schengen-valtioiden alueella.

Viisumin peruuttamisesta on aina ilmoitettava keskusviranomaisille, jotka puolestaan ilmoittavat asiasta viisumin myöntäneen Schengen-valtion keskusviranomaisille noudattaen viisumin mitätöimisestä säädettyä menettelyä.

Viisumin voimassaoloajan lyhentäminen:

8.5. Viisumin voimassaoloaika voidaan lyhentää, jos todetaan, että viisumin haltijalla ei ole toimeentuloon tarvittavia varoja ottaen huomioon alun perin suunniteltu oleskelun kesto. Näin voidaan tehdä myös ennen kolmannen maan kansalaisen karkotusta (viisumin viimeinen voimassaolopäivä on sama kuin kolmannen maan kansalaisen karkotuspäivä).

Viisumin lyhentämisestä on ilmoitettava samalla tavalla kuin sen mitätöimisestä ja peruuttamisesta.

* *Oikeusperusta:*

- Yhteinen konsuliohjeisto (liite 14)
- Päätös SCH/Com-ex (93) 24

9. Erityiset kauttakulkujärjestelyt

9.1 Kauttakulkua helpottava asiakirja (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottava asiakirja (FRTD)

9.1.1 Kaliningradin ja muun Venäjän välistä kauttakulkua koskeva uusi järjestely tuli voimaan 1. heinäkuuta 2003. Tuolloin otettiin käyttöön kaksi Liettuan alueen läpi kuljettaessa tarvittavaa asiakirjaa: kauttakulkua helpottava asiakirja (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottava asiakirja (FRTD). Tarkoituksena on helpottaa kolmannen maan kansalaisten matkustamista oman maansa kahden sellaisen alueen välillä, jotka eivät ole maantieteellisesti yhteydessä toisiinsa.

9.1.2 FTD myönnetään mitä tahansa maaliikennemuotoa käyttäen Liettuan alueen läpi tapahtuvaa toistuvaa kauttakulkua varten. Liettuan viranomaiset myöntävät asiakirjan, ja se on voimassa enintään kolme vuotta. FTD-asiakirjaan perustuva kauttakulku saa kestää enintään 24 tuntia.

9.1.3 FRTD myönnetään yhtä edestakaista rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua varten, ja se on voimassa enintään kolme kuukautta. FRTD-asiakirjaan perustuva kauttakulku saa kestää enintään 6 tuntia.

9.1.4 FTD- ja FRTD-asiakirjalla on sama merkitys kuin viisumilla. Konsuliviranomaiset myöntävät ne yhtenäistä kaavaa noudattaen neuvoston asetuksen (EY) N:o 693/2003 ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 694/2003 mukaisesti. Niitä ei voida myöntää rajalla.

* *Oikeusperusta:*

- Neuvoston asetus (EY) N:o 693/2003
- Neuvoston asetus (EY) N:o 694/2003

9.2. Kauttakulku niiden jäsenvaltioiden läpi, jotka eivät sovelle Schengenin säännöstöä täysimääräisesti⁵

9.2.1 Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro (ns. uudet jäsenvaltiot), jotka eivät vielä kuulu Schengen-alueeseen, voivat tunnustaa

- yhdenmukaiset Schengen-viisumit,
- Schengen-valtion myöntämät pitkäaikaiset viisumit ja oleskeluluvat,
- uuden jäsenvaltion myöntämät kansalliset viisumit (lyhyt- ja pitkäaikaiset),
- uuden jäsenvaltion myöntämät oleskeluluvat

kansallisia viisumejaan vastaaviksi, kun tarkoituksena on kauttakulku niiden alueen läpi (yksittäinen kauttakulku saa kestää enintään viisi päivää).

9.2.2 Edellä mainittujen asiakirjojen haltijoihin sovelletaan tavanomaisia tarkastusmenettelyjä (I jakson 1 kohta).

* Oikeusperusta:

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 895/2006/EY](#), tehty 14 päivänä kesäkuuta 2006

9.3 Sveitsin ja Liechtensteinin myöntämien oleskelulupien haltijoiden kauttakulku jäsenvaltioiden alueen läpi

9.3.1 Schengen-valtioiden on tunnustettava [Sveitsin ja Liechtensteinin myöntämät oleskeluluvat](#) yhdenmukaisia Schengen-viisumeja tai kansallisia viisumeja vastaaviksi, kun tarkoituksena on kauttakulku niiden alueen läpi. Yksittäinen kauttakulku saa kestää enintään viisi päivää.

9.3.2 Myös Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro voivat tunnustaa edellä mainitut oleskeluluvat [kansallisia viisumeja vastaaviksi](#), kun tarkoituksena on kauttakulku niiden alueen kautta.

9.3.3 Edellä mainittujen asiakirjojen haltijoihin sovelletaan tavanomaisia tarkastusmenettelyjä ([I jakson 1 kohta](#)).

⁵ Tämä kohta koskee ainoastaan seuraavia jäsenvaltioita: Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro.

* *Oikeusperusta:*

- [Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 896/2006/EY](#), tehty 14 päivänä kesäkuuta 2006

10. *Turvapaikanhakijat ja kansainvälistä suojelua hakevat*⁶

* **Yleiset periaatteet:**

Jäsenvaltion on tutkittava kaikki rajalla tehdyt kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset (ml. turvapaikkahakemukset), jotta voidaan arvioida [29 päivänä huhtikuuta 2004 annetussa neuvoston direktiivissä 2004/83/EY](#) säädettyjen kriteerien perusteella, voidaanko hakijalle myöntää 28. heinäkuuta 1951 allekirjoitetun Geneven yleissopimuksen (sellaisena kuin se on muutettuna 31. tammikuuta 1967 allekirjoitetulla New Yorkin pöytäkirjalla) mukaisesti pakolaisasema tai kyseisessä direktiivissä määritelty toissijainen suojeluasema.

Hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määritetään [18 päivänä helmikuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen \(EY\) N:o 343/2003](#) (Dublin-asetus) mukaisesti.

Millä tavoin hakemus tutkitaan, on määritettävä [neuvoston direktiivin 2005/85/EY](#) (direktiivi turvapaikkamenettelyistä) mukaisesti.

10.1 Kolmannen maan kansalaista on pidettävä turvapaikan tai kansainvälisen suojelun hakijana, jos hän – millä tavoin tahansa – ilmaisee pelkonsa joutua kärsimään vakavaa haittaa, jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai entiseen pysyvään asuinmaahansa.

Halua hakea suojelua ei tarvitse ilmaista määrämuodossa. Sanaa 'turvapaikka' ei tarvitse käyttää. Ratkaiseva tekijä on, että henkilö ilmaisee pelkäävänsä, mitä voisi tapahtua, jos hänet palautetaan. Jos on epävarmaa, voidaanko tietty lausuma tulkita haluksi hakea turvapaikkaa tai muunlaista kansainvälistä suojelua, rajavartioiden on kysyttävä neuvoa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkinnasta vastaavilta kansallisilta viranomaisilta.

---

⁶ Tätä jaksoa ei sovelleta Islantiin, Norjaan eikä Sveitsiin. Jaksoa sovelletaan Tanskaan, kun on kyse turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisestä.

10.2 Kaikille kolmansien maiden kansalaisille, jotka ilmaisevat halunsa hakea turvapaikkaa tai kansainvälistä suojelua rajalla (ml. lentoaseman tai sataman kauttakulkualueet), on annettava siihen mahdollisuus. Rajavartijoiden on kerrottava hakijalle kielellä, jota tämän voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän, noudatettavasta menettelystä (miten ja missä hakemus tehdään) ja hakijan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä mahdollisista seurauksista, jos velvollisuuksia ei noudateta eikä tehdä yhteistyötä viranomaisten kanssa.

Jos kansainvälistä suojelua hakeva henkilö ei osaa riittävästi kyseisen jäsenvaltion kieltä, väärinkäsitysten välttämiseksi on tarvittaessa käytettävä tulkkia, jotta voidaan olla varmoja, että hakija saa asianmukaisesti tiedon oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä noudatettavasta menettelystä.

10.3 Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on toimitettava joko jäsenvaltion nimeämälle toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle tutkittavaksi/käsiteltäväksi tai viranomaiselle, jonka tehtävänä on päättää, voidaanko hakija päästää kyseisen jäsenvaltion alueelle, jotta toimivaltainen viranomainen voi tutkia hänen hakemuksensa.

Rajavartija ei saa päättää hakijan palauttamisesta neuvottelematta asiasta ensin toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kanssa.

10.4 Jokaisen vähintään 14-vuotiaan turvapaikanhakijan kaikista sormista on otettava jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti sormenjäljet ja lähetettävä ne Eurodacin keskusyksikköön, jotta Eurodac-järjestelmästä on mahdollista tehdä tarkastuksia.

* *Oikeusperusta:*

- Geneven yleissopimus, 28.7.1951 ja New Yorkin pöytäkirja

- Neuvoston asetus N:o 2725/2000

- Neuvoston asetus (EY) N:o 407/2002

- Neuvoston asetus (EY) N:o 343/2003

- Neuvoston direktiivi 2004/83/EY

- Neuvoston direktiivi 2005/85/EY

11. Tietojen rekisteröinti rajalla

Kaikilla rajanylityspaikoilla on rekisteröitävä manuaalisesti tai sähköisesti kaikki tehtävien hoitoon liittyvät ja muut erityisen tärkeät tiedot. Rekisteröitäviä tietoja ovat erityisesti

- rajatarkastuksista vastaavan paikallisen rajavartijan ja kuhunkin ryhmään kuuluvien muiden virkamiesten nimet,
- henkilötarkastusten lievennykset,
- rajalla myönnetyt viisumit ja passin ja viisumin korvaavat asiakirjat,
- kiinniotetut henkilöt ja valitukset (rikokset ja hallinnolliset rikkomukset),
- henkilöt, joilta on evätty maahantulo (epäämisen syyt ja kansallisuus),
- maahantulo- ja maastalähtöleimojen turvakoodit, tietyssä ajankohtana tai tietyssä vuorossa tiettyä leimasinta käyttävien rajavartijoiden henkilöllisyys sekä tiedot kadonneista ja varastetuista leimasimista,
- tarkastettujen henkilöiden esittämät valitukset,
- muut erityisen merkitykselliset poliisitoimenpiteet tai lainkäyttötoimet,
- erityiset tapahtumat.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite II\)](#)

12. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Rajavartijan on tehtävä läheistä yhteistyötä kaikkien rajalla toimivien valtion viranomaisten kanssa, ts. tulliviranomaisten ja muiden, tavaroihin liittyvistä turvallisuuskysymyksistä vastaavien viranomaisten ja liikenneturvallisuudesta vastaavien viranomaisten kanssa.

II JAKSO: Maarajat

1. *Tieliikenteen tarkastukset*

- 1.1 Rajanylityspaikkaa komentavan rajavartijan olisi varmistettava samanaikaisesti sekä tehokkaat henkilötarkastukset että tieliikenteen turvallisuus ja sujuvuus.
- 1.2 Jos mahdollista, rajalla pitäisi olla erilliset jonot henkilöille, jotka kuuluvat vapaata liikkuvuutta koskevan yhteisön oikeuden piiriin, ja muille kolmansien maiden kansalaisille erillisiä jonoja koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti.
- 1.3 Mikäli mahdollista, tarkastuksia suorittamassa pitäisi olla kaksi rajavartijaa.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(7 artikla, liite VI\)](#)

* **Suosittelavia käytäntöjä:**

● Ajoneuvo pitäisi tutkia, jos:

- a) on perusteltua epäillä, että ajoneuvon sisälle on kätkeyty ihmisiä, huumeita, räjähteitä ja/tai aseita,
- b) on perusteltua epäillä, että ajoneuvon kuljettaja tai matkustaja on syylistynyt rikokseen tai hallinnolliseen rikkomukseen,
- c) esitetyt ajoneuvon asiakirjat ovat puutteelliset tai väärät.

Tällaiseen tutkintaan sovelletaan asianomaisen Schengen-valtion kansallista lainsäädäntöä.

● Satunnaisissa tarkastuksissa räjähteiden, huumeiden ja kätkeytyjen ihmisten paljastamiseksi tulisi käyttää vainukoiria.

Yksityisten ajoneuvojen tarkastukset:

● Yksityisissä ajoneuvoissa matkustavien henkilöiden tarkastukset pitäisi suorittaa mahdollisuuksien mukaan seuraavasti:

- kuljettaja ja matkustajat saavat olla ajoneuvossa tarkastusten aikana,
  - rajavartija tarkastaa asiakirjat ja vertaa niitä rajan ylittäviin henkilöihin,
  - toinen rajavartija tarkkailee samalla autossa olevia henkilöitä ja varmistaa tarkastuksen suorittavan rajavartijan turvallisuuden.
- Jos on syytä epäillä, että matkustusasiakirja, ajokortti, vakuutus tai rekisteriote on väärennetty, kaikkien matkustajien on poistuttava ajoneuvosta. Ajoneuvo tulisi tutkia perusteellisesti. Tarkastus tulisi suorittaa toisella tarkastuslinjalla.

Linja-autojen tarkastukset:

- Linja-autolla matkustavien henkilöiden tarkastukset voidaan suorittaa matkustajaterminaalissa tai linja-autossa olosuhteista riippuen. Jos tarkastus suoritetaan linja-autossa, tulisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa seuraavat toimenpiteet:
    - Asiakirjojen tarkastaminen tulisi aloittaa tarkastamalla linja-auton kuljettajan ja, jos on kyse järjestetystä ryhmämatkasta, matkanjohtajan asiakirjat.
    - Jos matkustusasiakirjaa tai matkan tarkoitusta on syytä epäillä tai jos on viitteitä siitä, että henkilö saattaa olla vaaraksi Schengen-valtioiden yleiselle järjestykselle, sisäiselle turvallisuudelle tai kansanterveydelle, hänet tulisi pyytää ulos linja-autosta ja hänelle tulisi suorittaa perusteellinen tarkastus toisella linjalla; samalla toinen rajavartija tarkkailee linja-autossa olevia henkilöitä ja varmistaa tarkastuksen suorittavan rajavartijan turvallisuuden.
  - Liikenteen ollessa vilkasta säännöllisen paikallisen linja-autoliikenteen matkustajat on tarkastettava ensin, jos paikalliset olosuhteet sen sallivat.
- Tarkastaessaan matkustusasiakirjoja linja-autossa, rajavartijoiden tulisi käyttää kannettavia elektronisia laitteita, jotta he voivat tehdä SIS-järjestelmästä hakuja.

Kuorma-autojen tarkastukset:

Kuorma-autojen tarkastukset tulisi suorittaa tulliviranomaisten läsnä ollessa seuraavasti:

- a) Jos mahdollista, kuorma-autoilla tulisi olla oma jono, jossa:
  - kuorma-auto ja sen sisältö voidaan tarkastaa sopivalla tavalla,
  - vainukoiria voidaan käyttää ongelmitta,
  - voidaan käyttää teknistä etsintäkalustoa (esim. läpivalaisulaitteita ja hiilidioksidimittareita).

b) Kuorma-autoja tarkastaessaan rajavartijoiden tulisi kiinnittää erityistä huomiota kontteihin, joihin varastettuja autoja, salakuljetettavia ihmisiä tai vaarallisia aineita on voitu kätkeä. Kaikki lastia koskevat asiakirjat tulisi tarkastaa huolellisesti.

c) Kuorma-auto on tarkastettava perusteellisesti, jos:

- tullisinetit ovat rikki,
- suojapeite on rikki tai korjattu,
- on syytä epäillä, että sisälle on kätketty ihmisiä, huumeita, vaarallisia aineita tai räjähteitä.

• Myös seuraavat lisätarkastukset voidaan suorittaa:

a) tieliikenteen valvonta, ml. auton liikennekelpoisuus, kuljettajan työaika, kuljettajan vakuutus,

b) maantiekuljetusten valvonta (tavarakuljetus vastaa asiakirjoja),

c) radioaktiivisten ja vaarallisten aineiden valvonta.

Lisätarkastukset suoritetaan asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön ja kunkin Schengen-
valtion kansallisten säännösten mukaisesti.

2. Rautatieliikenteen tarkastukset

2.1 Rautatierajanylityspaikan komentavalla rajavartijalla tulisi olla tiedot juna-aikatauluista ja matkustajamääristä tehokkaiden rajatarkastusten varmistamiseksi.

2.2 Tarkastukset voidaan suorittaa:

a) joko ensimmäisen määräaseman tai ennen lähtöä viimeisen aseman laiturilla Schengen-valtion alueella,

b) tai junassa matkan aikana.

2.3 Rajatarkastuksessa tarkastetaan:

a) junan henkilöstö,

- b) ulkomaille menevät matkustajat,
- c) ulkomailta tulevat matkustajat, joita ei ole aikaisemmin tarkastettu,
- d) junan ulkopuoli.

2.4 Kolmannesta valtiosta tulevien suurnopeusjunien matkustajien rajatarkastukset voidaan suorittaa jollakin seuraavista tavoista:

- a) kolmannen maan asemilla, joilla henkilöt nousevat junaan,
- b) asemilla, joilla henkilöt poistuvat junasta Schengen-valtioiden alueella,
- c) junassa matkan aikana asemien välillä Schengen-valtioiden alueella edellyttäen, että henkilöt eivät poistu junasta edeltävällä asemalla tai edeltävillä asemilla.

2.5 Jos rautatieyhtiö voi ottaa kolmannesta maasta lähteneisiin ja useita kertoja jäsenvaltioiden alueella pysähtyviin suurnopeusjuniin matkustajia vain Schengen-valtioiden alueella jäljellä olevaa matkaosuutta varten, näille matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus joko junassa tai määräasemalla, paitsi jos tarkastukset on suoritettu asemalla, jolla henkilö nousi junaan.

Henkilöille, jotka aikovat matkustaa junalla ainoastaan jäljellä olevan matkaosuuden Schengen-valtioiden alueella, on ennen junan lähtöä ilmoitettava selvästi, että heille tehdään maahantulotarkastus matkan aikana tai määräasemalla.

Vastakkaiseen suuntaan matkustettaessa junassa oleville henkilöille on tehtävä maastalähtötarkastus vastaavalla tavalla.

2.6 Rajavartija voi tarkastaa vaunujen ontot tilat sen varmistamiseksi, ettei niihin ole kätkeyty henkilöitä tai tavaroita, joita rajatarkastus koskee. Rajavartija tarkastaa junan perusteellisesti, jos on syytä epäillä, että siihen on kätkeyty räjähteitä tai huumeita.

2.7 Jos on syytä olettaa, että junaan on kätkeytynyt henkilöitä, joiden on ilmoitettu tai joiden epäillään tehneen rikoksen, tai kolmannen maan kansalaisia, jotka pyrkivät maahan laittomasti, eikä rajavartija kansallisten määräysten mukaisesti voi toimia asiassa, hänen on ilmoitettava asiasta niiden Schengen-valtioiden viranomaisille, joiden aluetta kohden tai joiden alueen kautta juna kulkee.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(7 artikla, liite VI\)](#)

* **Suosittelavia käytäntöjä:**

- Suoritettaessa tarkastusta laiturilla ensimmäisellä määräasemalla tai viimeisellä asemalla ennen lähtöä junaa tulisi vartioida, jotta kukaan ei voi välttyä rajatarkastukselta. Tarkastusta suorittavien rajavartijoiden ja junaa vartioivien rajavartijoiden tulisi oltava koko ajan yhteydessä toisiinsa.
- Kun matkustajat tarkastetaan junassa, matkustajien liikkumista junassa ei tulisi sallia.
- Tavarajunan tarkastukseen kuuluu junan henkilöstön asiakirjojen tarkastaminen ja junan vaunujen tutkiminen.
- Matkustaja- ja tavarajunien rajatarkastusten yhteydessä rajavartijan tulisi kiinnittää erityistä huomiota matkustajiin ja esineisiin, jos on syytä epäillä räjähteiden kuljetusta. Tehtävän asianmukainen suorittaminen edellyttää vainukoirien käyttöä.
- Junassa suoritettava rajatarkastus tulisi saada päätökseen ennen sovittua asemaa.
- Tarkastustoimenpiteet eivät periaatteessa saisi johtaa junan myöhästymiseen aikataulustaan. Jos juna kuitenkin myöhästyy aikataulustaan, aseman hoitajalle on ilmoitettava asiasta mahdollisimman pian.

3. *Paikallinen rajaliikenne*

3.1 Jäsenvaltiot voivat tehdä naapurinaan olevien kolmansien maiden kanssa kahdenvälisiä sopimuksia raja-alueen asukkaille tarkoitetuista paikallista rajaliikennettä koskevista helpotetuista järjestelyistä. Järjestelyjä sovelletaan raja-alueella (enintään 50 km rajasta) asuviin jäsenvaltion naapurina olevan kolmannen maan kansalaisiin, jotka yleensä ovat asuneet alueella vähintään vuoden ([kahdenvälisissä sopimuksissa](#) voidaan määrätä poikkeuksista) ja jotka perustelluista syistä (perhesiteet, taloudelliset, yhteiskunnalliset tai kulttuuriset syyt) ylittävät rajan toistuvasti. Järjestelyn nojalla raja-alueen asukkaat saavat

ylittää rajan oleskellakseen jäsenvaltion raja-alueella yhtäjaksoisesti enintään kolme kuukautta.

3.2 Kahdenvälisissä sopimuksissa voidaan määrätä seuraavista:

a) erityisten raja-alueen asukkaille varattujen rajanylityspaikkojen perustaminen,

b) tiettyjen kaistojen varaaminen raja-alueen asukkaille rajanylityspaikoissa,

c) poikkeustapauksissa, kun se on paikallisten olosuhteiden vuoksi perusteltua, luvan antaminen raja-alueen asukkaille ylittää raja rajanylityspaikkojen ja niiden aukioloaikojen ulkopuolella. Näin voi olla esim. tilanteessa, jossa maanviljelijän on ylitettävä raja toistuvasti päästäkseen pellolleen, tai tilanteessa, jossa raja kulkee kaupungin läpi. Tällaisissa tapauksissa paikka, jossa rajan saa ylittää, tulisi merkitä paikalliseen rajaliikennelupaan (ks. I jakson 3.6 kohta).

3.3 Raja-alueen asukkaat, jotka ylittävät rajan a ja b alakohdan mukaisesti ja jotka rajavartijat tuntevat hyvin toistuvien rajanylitysten vuoksi, voidaan yleensä jättää satunnaisten tarkastusten varaan. Heidät on kuitenkin silloin tällöin tarkastettava perusteellisesti ilman ennakkovaroitusta ja epäsäännöllisin väliajoin.

3.4 Jos kolmannen maan kanssa tehdyssä kahdenvälisessä sopimuksessa on määrätty 3.2 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta helpotetusta rajanylityksestä (eli rajanylityksen sallimisesta vahvistettujen rajanylityspaikkojen ulkopuolella), kyseisen jäsenvaltion on suoritettava satunnaisia tarkastuksia ja ylläpidettävä säännöllistä valvontaa rajalla luvattomien rajanylitysten estämiseksi.

3.5 Lisätietoa paikallisen rajaliikennejärjestelyn piiriin kuuluviin raja-alueen asukkaisiin kohdistettavista tarkastuksista on II jakson 3.6 kohdassa.

* *Oikeusperusta:*

- Asetus (EY) N:o .../2006 paikallisesta rajaliikenteestä

- Kahdenväliset paikallista rajaliikennettä koskevat sopimukset

III JAKSO: Lentoasemat

1. *Tarkastukset lentoasemalla*

- 1.1 Jotta tarkastukset lentoasemilla olisivat tehokkaita, rajavartijoilla on oltava kaikki tarpeellinen tieto lentoaikatauluista, jotta henkilöstön määrä olisi matkustajamääriin nähden riittävä ja saapuville matkustajille voidaan antaa etusija.
- 1.2 Schengenin sisäiset lennot on pidettävä erillään Schengenin ulkopuolisista lennoista ja estettävä henkilöiden ja/tai asiakirjojen luvaton liikkuminen näiden kahden alueen välillä. Tätä varten on luotava tarvittava infrastruktuuri.
- 1.3 Rajatarkastukset suoritetaan yleensä vahvistetussa rajanylityspaikassa lentoasemalla. Sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvän riskin yhteydessä rajatarkastus voidaan kuitenkin suorittaa lentokoneessa tai portilla.
- 1.4 Kauttakulkualueelle pääsyä on valvottava. Tarkastuksia ei yleensä suoriteta kauttakulkualueella, ellei se ole perusteltua sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

*** Suositeltavia käytäntöjä:**

- Miehistön jäsenten tarkastukset tulisi suorittaa ennen matkustajien tarkastuksia erillisissä tiloissa.
- Jos mahdollista, tulisi järjestää erillinen paikka toisen linjan rajatarkastuksille.
- Jos mahdollista, diplomaateille ja vammaisille tulisi järjestää erillinen linja.
- Lentoaseman kaikkia osia, ja erityisesti lähtöselvitys-, passintarkastus- ja kauttakulkualuetta, tulisi valvoa tiukasti tarkkailun ja partioinnin avulla. Omistajaa vaille olevista matkalaukuista tai muista epäilyttävistä esineistä tulisi ilmoittaa välittömästi turvallisuusviranomaisille.

- 1.5 Rajatarkastusten suorittamispaikka määräytyy seuraavan menettelyn mukaisesti:
- a) Kolmannesta maasta tulevan lennon matkustajille, jotka siirtyvät sisäiselle lennolle, on tehtävä maahantulotarkastus lentokentällä, jonne kolmannesta maasta tuleva lento saapuu. Sisäisen lennon matkustajille, jotka siirtyvät kolmanteen maahan

suuntautuvalle lennolle (kauttakulkumatkustajat), on tehtävä maastalähtötarkastus lentokentällä, jolta viimeksi mainittu lento lähtee.

Esimerkkejä:

- Lento Brasiliasta Lissaboniin, josta jatkoyhteys Pariisiin; maahantulotarkastus Lissabonissa.
- Lento Pariisista Lissaboniin, jossa vaihto Brasiliaan; maastalähtötarkastus Lissabonissa.

b) Kolmannesta maasta lähteneet tai sinne matkalla olevat lennot, joilla ei ole kauttakulkumatkustajia, ja lennot, joihin kuuluu useita välilaskuja Schengenvaltioiden lentokentillä, mutta ei koneenvaihtoa:

- i) kolmannesta maasta lähteneiden tai sinne matkalla olevien lentojen matkustajille, joilla ei ole ollut eikä enää ole koneenvaihtoa Schengenvaltioiden alueella, on tehtävä maahantulotarkastus tulokentällä ja maastalähtötarkastus lähtökentällä,

Esimerkkejä:

- Lento New Yorkista Berliiniin; maahantulotarkastus on Berliinissä.
- Lento Berliinistä New Yorkiin; maastalähtötarkastus on Berliinissä.

- ii) kolmannesta maasta lähteneillä tai sinne matkalla olevilla lennoilla, joilla on useita välilaskuja jäsenvaltioiden alueella, mutta ei koneenvaihtoa (kauttakulkumatkustajat), eikä koneeseen oteta matkustajia Schengenvaltioiden alueella, matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus tulokentällä ja maastalähtötarkastus lähtökentällä,

Esimerkkejä:

- Lento Beijing–Helsinki–Frankfurt–Pariisi, välilaskut Helsingissä ja Frankfurtissa ainoastaan matkustajien jättämiseksi (matkustajien ottaminen jäljellä olevalle matkalle on kielletty); maahantulotarkastukset suoritetaan Helsingissä koneesta lähteville matkustajille Helsingissä, Frankfurtissa koneesta lähteville Frankfurtissa ja Pariisissa koneesta lähteville Pariisissa.

- Lento Pariisi–Frankfurt–Helsinki–Beijing, välilaskut Frankfurtissa ja Helsingissä ainoastaan matkustajien ottamiseksi lennolle (lennolta poistuminen on kielletty). Maastalähtötarkastukset ovat Pariisissa, Frankfurtissa ja Helsingissä.

- iii) jos lentoyhtiö saa ottaa sellaisille kolmannesta maasta lähteneille lennoille, joihin kuuluu useita välilaskuja Schengen-valtioiden alueella, matkustajia jäljellä olevaa, vain kyseisen alueen kautta kulkevaa matkaa varten, näille matkustajille on tehtävä maastalähtötarkastus lähtökentällä ja maahantulotarkastus tulokentällä. Ne matkustajat, jotka ovat koneessa jo ennen välilaskuja eivätkä ole nousseet koneeseen Schengen-valtioiden alueella, on tarkastettava b alakohdan ii alakohdan mukaisesti. Tällaisiin lentoihin on sovellettava päinvastaista menettelyä silloin, kun määränpäänä on kolmas maa.

Esimerkkejä: 1. Lento New York–Pariisi–Frankfurt–Rooma, Pariisin ja Frankfurtin välilaskujen yhteydessä voidaan ottaa uusia matkustajia. Poistuville matkustajille tehdään maahantulotarkastus joko Pariisissa, Frankfurtissa (mukaan lukien henkilöt, jotka nousivat koneeseen Pariisissa) tai Roomassa (mukaan lukien henkilöt, jotka nousivat koneeseen Pariisissa tai Frankfurtissa).

2. Lento Hampuri–Bryssel–Pariisi–Kairo, matkustajat voivat poistua lennolta Brysselissä ja Pariisissa. Maastalähtötarkastukset tehdään Hampurissa, Brysselissä ja Pariisissa.

- 1.6 Jos lentokoneen on laskeuduttava kentälle, joka ei ole vahvistettu rajanylityspaikka, se voi jatkaa lentoaan vasta saatuaan siihen luvan rajavartijoilta ja tullitarkastusten osalta tulliviranomaisilta.

* Suositeltavia käytäntöjä:

● Koneen laskeuduttua rajavartijan tulisi saapua sen pysäköimispaikkaan ennen kuin matkustajat nousevat koneesta, jos:

- koneessa on tehty rikos,
- sisäinen turvallisuus on uhattuna,
- on olemassa laittoman maahanmuuton riski,
- koneessa on toisista maista karkotettuja henkilöitä,
- miehistöltä on tarpeen saada tietoja.

- Matkustajat, joilta on evätty maahanpääsy, tulisi erottaa toisistaan. Jos heitä ei ole mahdollista lähettää takaisin välittömästi, heidät tulisi pitää lähtönsä asti erillisissä tiloissa rajavartijoiden valvonnassa.
- Rikoksen tehneet henkilöt tulisi kuljettaa koneesta suoraan erikseen heitä varten varattuun paikkaan ja luovutettava toimivaltaisille viranomaisille.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

2. *Tarkastukset muilla lentopaikoilla*

- 2.1 On varmistettava, että henkilöt tarkastetaan yleisten sääntöjen mukaisesti myös sellaisilla lentopaikoilla, jotka eivät kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti ole kansainvälisiä lentoasemia mutta joiden kautta kolmansiin maihin lähtevien tai niistä saapuvien lentojen reititys sallitaan.
- 2.2 Lentopaikoilla ei tarvita lisäjärjestelyjä sisäisten ja muiden lentojen matkustajavirtojen erottelemiseksi toisistaan. Yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä 16 päivänä joulukuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2320/2002 säännöksiä on kuitenkin sovellettava. Jos liikennemäärä on vähäinen, rajavartijoiden ei myöskään tarvitse olla jatkuvasti paikalla, kunhan huolehditaan siitä, että tarvittava henkilöstö on nopeasti käytettävissä.
- 2.3 Jos lentopaikalla ei ole rajavartijoita jatkuvasti paikalla, kyseisen lentopaikan hoitajan on ilmoitettava rajavartijoille hyvissä ajoin etukäteen kolmansista valtioista saapuvista tai niihin lähtevistä lentokoneista.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

- Asetus (EY) N:o 2320/2002

3. *Yksityislennoilla olevien henkilöiden tarkastukset*

- 3.1 Kolmannesta maasta saapuvan tai kolmanteen maahan lähtevän yksityiskoneen kapteenin on toimitettava ennen lähtöä sekä määräjäsenvaltion että tarvittaessa ensimmäisen maahantulojäsenvaltion rajavartijoille yleinen ilmoitus, johon sisältyy muun muassa kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 2 mukainen lentosuunnitelma sekä tiedot matkustajien henkilöllisyydestä.
- 3.2 Jos kolmannesta valtiosta lähteneellä ja tiettyyn Schengen-valtioon matkalla olevalla yksityislennolla tehdään välilaskuja muiden Schengen-valtioiden alueelle, Schengenin alueen maahantulovaltion toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava rajatarkastukset ja merkittävä yleiseen ilmoitukseen maahantuloleima.
- 3.3 Jos ei ole voitu varmasti todeta, että lento on lähtenyt Schengen-valtioiden alueelta tai että se on matkalla sinne ilman välilaskua kolmannen maan alueella, toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava kaikilla lentokentillä henkilöiden tarkastus yleisten sääntöjen mukaisesti.
- 3.4 Purjelentokoneita, ultrakevyitä ilma-aluksia, helikoptereita ja vain lyhyitä matkoja lentäviä pieniä lentokoneita ja ilmalaivoja koskevat maahantulo- ja maastalähtöjärjestelyt vahvistetaan kansallisessa lainsäädännössä ja tarvittaessa kahdenvälisin sopimuksin.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VI\)](#)

- [ICAO:n yleissopimus](#)

IV JAKSO: Merirajat

1. *Meriliikenteen yleiset tarkastusmenettelyt*

- 1.1 Rajanylityspaikan komentavan rajavartijan on varmistettava, että alusten matkustajat ja miehistö tarkastetaan. Tarkastukset perustuvat riskienarviointiin, jonka perustana on jatkuva ja kattava merialueen valvonta.
- 1.2 Alusten tarkastukset on suoritettava tulo- tai lähtösatamassa joko aluksessa tai tätä tarkoitusta varten varatussa paikassa, joka sijaitsee aluksen välittömässä läheisyydessä.

Asiaa koskevien sopimusten mukaisesti tarkastuksia voidaan kuitenkin suorittaa myös matkan aikana tai kolmannen maan alueella aluksen saapuessa satamaan tai lähtiessä satamasta.

1.3 Aluksen päällikön tai laivanselvittäjän (se luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka edustaa varustamoita kaikissa laivanvarustamiseen liittyvissä toimituksissa) on laadittava luettelo (nimiluettelo) kahtena kappaleena miehistöstä ja mahdollisista matkustajista. Luettelossa on oltava seuraavat tiedot:

- etunimi ja sukunimi,
- syntymäaika,
- kansalaisuus,
- matkustusasiakirjan numero ja tyyppi ja tarvittaessa viisumin numero.

Miehistön jäseniä ovat henkilöt, jotka on otettu alukseen tekemään työtä matkan aikana ja merkitty miehistöluetteloon.

1.4 Edellä mainittu luettelo (luettelot) on annettava rajavartijoille viimeistään satamaan tultaessa. Jos luetteloa tai luetteloita ei voida ylivoimaisen esteen takia toimittaa rajavartijoille, sen jäljennös on toimitettava asianomaiselle rajanylityspaikalle tai toimivaltaiselle merenkulkuviranomaiselle, jonka on toimitettava se viipymättä rajavartijoille.

1.5 Jäljennös kummastakin luettelosta on palautettava rajavartijan asianmukaisesti allekirjoittamana aluksen päällikölle, jonka on pyynnöstä esitettävä se satamassaoloaikana.

1.6 Aluksen päällikön tai laivanselvittäjän on ilmoitettava välittömästi kaikista miehistö- tai matkustajaluettelon muutoksista.

1.7 Jos aluksella on salamatkustajia, aluksen päällikön on ilmoitettava asiasta rajavartijoille ennen kuin alus saapuu satamaan. Salamatkustajat ovat aluksen päällikön vastuulla niin kauan kuin he ovat aluksessa.

Jos jäsenvaltio antaa salamatkustajan poistua alukselta alueellaan, ennen maahantuloa on suoritettava tavanomaiset tarkastukset.

- 1.8 Aluksen päällikön on ilmoitettava rajavartijoille aluksen lähdöstä. Jos se ei ole mahdollista, hänen on annettava asiasta tieto asianmukaiselle merenkulkuviranomaiselle, ja palautettava näille toinen jäljennös aikaisemmin täytetyistä ja allekirjoitetuista luetteloista.

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(liite VI\)](#)

2. **Risteilyalusten tarkastukset**

- 2.1 Risteilyalus on alus, joka kulkee tiettyä reittiä etukäteen laaditun ohjelman mukaisesti eri satamissa tehtävine turistikäynteineen ja joka ei tavallisesti ota matkustajia matkan varrelta eikä salli matkustajien jäädä matkan varrelle.
- 2.2 Risteilyaluksen päällikön tai laivanselvittäjän on toimitettava risteilyreitti ja -ohjelma toimivaltaisille rajavartijoille vähintään vuorokautta ennen lähtösatamasta lähtöä ja ennen kuhunkin Schengen-valtioiden alueella olevaan satamaan saapumista.
- 2.3 Jos risteilyaluksen reitillä on **yksinomaan Schengen-valtioiden alueella sijaitsevia satamia**, rajatarkastuksia ei suoriteta, ja risteilyalus saa poiketa satamissa, jotka eivät ole rajanylityspaikkoja. Turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella tarkastuksia voidaan kuitenkin tehdä myös näiden alusten miehistölle ja matkustajille.

Esimerkki:

- Risteilyalus purjehtii Kreikasta useisiin Italian satamiin ja takaisin Kreikkaan.

- 2.4 Jos risteilyaluksen reitillä on **sekä Schengen-valtioiden alueella sijaitsevia satamia että muissa valtioissa sijaitsevia satamia**, rajatarkastukset on suoritettava seuraavasti:
- a) Jos risteilyalus tulee kolmannessa valtiossa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa ensimmäistä kertaa Schengen-valtion alueella sijaitsevaan satamaan, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella.

Esimerkki:

- Risteilyalus purjehtii Pietarista Tukholmaan.

Maihin meneville matkustajille on tehtävä yleisten sääntöjen mukainen maahantulotarkastus, ellei turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arviointi osoita, että tarkastuksia ei tarvitse tehdä.

- b) Jos risteilyalus tulee kolmannessa valtiossa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa uudestaan Schengen-valtion alueella sijaitsevaan satamaan, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus edellä mainittujen miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella, jos luettelot ovat muuttuneet sen jälkeen, kun risteilyalus poikkesi edelliseen Schengen-valtion alueella sijaitsevaan satamaan.

Esimerkki:

- Risteilyalus purjehtii Istanbulista Ateenaan, sieltä Tunisiin ja edelleen Barcelonaan.

Maihin meneville matkustajille on tehtävä yleisten sääntöjen mukainen maahantulotarkastus, ellei turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arviointi osoita, että tarkastuksia ei tarvitse tehdä. Jos nimiluetteloon ei ole tullut muutoksia, ei ole tarpeen tarkastaa matkustajien matkustusasiakirjoja. Aluksesta poistuvien matkustajien on kuitenkin pidettävä matkustusasiakirjansa mukanaan ja näytettävä ne pyynnöstä rajavartijoille.

- c) Jos risteilyalus tulee Schengen-valtiossa sijaitsevasta satamasta ja poikkeaa Schengen-valtiossa sijaitsevaan satamaan, maihin meneville matkustajille on tehtävä maahantulotarkastus yleisten sääntöjen mukaisesti, jos se on tarpeen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

Esimerkki:

- Risteilyalus lähtee Pietarista ja poikkeaa Helsingin, Tukholman ja Kööpenhaminan satamassa. Tukholmassa ja Kööpenhaminassa suoritettavissa tarkastuksissa tulisi ottaa huomioon, että risteilyalus on jo tarkastettu Helsingissä.

- d) Jos risteilyalus lähtee Schengen-valtiossa sijaitsevasta satamasta kohti kolmannessa valtiossa sijaitsevaa satamaa, miehistölle ja matkustajille on tehtävä maastalähtötarkastus miehistön ja matkustajien nimiluetteloiden perusteella. Alukseen meneville matkustajille on tehtävä maastalähtötarkastus yleisten sääntöjen

mukaisesti, jos se on tarpeen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella.

Esimerkki:

- Risteilyalus purjehtii Helsingistä Pietariin.

- e) Jos risteilyalus lähtee Schengen-valtiossa sijaitsevasta satamasta kohti Schengen-valtiossa sijaitsevaa satamaa, maastalähtötarkastuksia ei saa tehdä. Turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella tarkastuksia voidaan kuitenkin tehdä myös näiden alusten miehistölle ja matkustajille.

Esimerkki:

- Risteilyalus purjehtii Tukholmasta Helsinkiin ja jatkaa Schengenin alueen ulkopuolelle (esim. Pietariin). Tukholmassa ei tavallisesti tarvitse tehdä maastalähtötarkastuksia, koska ne on tehtävä Helsingissä ennen kuin alus lähtee Schengenin alueelta.

2.5 Risteilyaluksen päällikön tai laivanselvittäjän on toimitettava nimiluettelot toimivaltaisille rajavartijoille vähintään vuorokautta ennen satamaan saapumista tai, jos matka satamaan kestää alle vuorokauden, välittömästi matkustajien noustua laivaan edellisessä satamassa. Nimiluettelo on leimattava ensimmäisessä tulosatamassa Schengen-valtioiden alueella ja aina, jos luetteloa on muutettu.

2.6 Matkustusasiakirjoja ei tarvitse leimata, jos rajavartijat päättävät sisäiseen turvallisuuteen ja laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella, että risteilymatkustajille ei tarvitse tehdä yleisten sääntöjen mukaista tarkastusta.

2.7 Arvioidessaan turvallisuuteen ja maahanmuuttoon liittyviä riskejä rajavartijoiden tulisi ottaa huomioon mm. seuraavat seikat: matkustajien kansalaisuus, laivayhtiöstä ja sen luotettavuudesta saatavilla olevat tiedot, mahdollisesti laadittu tilanneraportti ja hallussaan olevat merkitykselliset tiedot, joita on voitu saada esim. muilta Schengen-valtioilta tai muilta naapurimailta.

* Oikeusperusta:

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

3. *Huviveneiden tarkastukset*

3.1 Huviveneet ovat urheilu- tai matkailutarkoituksessa käytettäviä veneitä.

3.2 Schengen-valtion alueella olevasta satamasta tulevissa tai sellaiseen lähteivissä huviveneissä oleville henkilöille ei tehdä rajatarkastuksia, ja he voivat poiketa satamaan, joka ei ole rajanylityspaikka.

Laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnin perusteella ja etenkin, jos asianomaisen Schengen-valtion alue on kolmannen valtion rannikon välittömässä läheisyydessä, kyseiset henkilöt ja/tai alukset on kuitenkin tarkastettava.

3.3 Kolmannesta valtiosta tuleva huvivene voi poikkeuksellisesti käydä satamassa, joka ei ole rajanylityspaikka. Tällaisissa tapauksissa aluksella olevien henkilöiden on ilmoitettava satamaviranomaisille saadakseen luvan käydä satamassa. Satamaviranomaisten on otettava yhteyttä lähimmän rajanylityspaikkana toimivan sataman viranomaisiin ja ilmoitettava aluksen saapumisesta. Ilmoitus matkustajista on tehtävä antamalla satamaviranomaisille luettelo aluksella olevista henkilöistä. Luettelo on saatettava rajavartijoiden saataville viimeistään satamaan saavuttaessa. Jos kolmannesta valtiosta tulevan huviveneen on ylivoimaisen esteen takia käytävä muussa satamassa kuin vahvistetussa rajanylityspaikassa, satamaviranomaisten on otettava yhteyttä lähimmän rajanylityspaikkana toimivan sataman viranomaisiin ja ilmoitettava aluksesta.

3.4 Tarkastuksessa on luovutettava asiakirja, joka sisältää aluksen tekniset tiedot ja aluksella olevien henkilöiden nimet. Jäljennös tästä asiakirjasta on annettava maahantulostataman ja maastalähtösataman viranomaisille. Aluksen asiakirjoissa on säilytettävä jäljennös tästä asiakirjasta niin kauan kuin alus on jonkin Schengen-valtion aluevesillä.

3.5 Huviveneille on tehtävä satunnaisia tarkastuksia laittomaan maahanmuuttoon liittyvien riskien arvioinnista riippumatta.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

4. **Rannikkokalastusalusten tarkastukset**

- 4.1 Rannikkokalastus on kalastusta aluksilla, jotka palaavat päivittäin tai 36 tunnin kuluessa Schengen-valtion alueella sijaitsevaan satamaan käymättä välillä kolmannessa valtiossa sijaitsevassa satamassa.
- 4.2 Jos rannikkokalastusalue palaa päivittäin tai 36 tunnin kuluessa rekisteröintisatamaan tai johonkin Schengen-valtioiden alueella olevaan toiseen satamaan käymättä kolmannen valtion alueella sijaitsevassa satamassa, sen miehistöä ei tarkasteta järjestelmällisesti.
- 4.3 Jos on olemassa laittoman maahanmuuton riski ja etenkin jos asianomaisen Schengen-valtion alue on kolmannen valtion rannikon välittömässä läheisyydessä, on suoritettava henkilöiden ja/tai alusten tarkastuksia.
- 4.4 Jos rannikkokalastusalue ei ole rekisteröity Schengen-valtion alueella sijaitsevassa satamassa, sen miehistö on tarkastettava merimiehiä koskevien säännösten mukaisesti (I jakson 3.4 kohta). Aluksen päällikön on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille miehistöluettelossa tapahtuneista muutoksista ja aluksella mahdollisesti olevista matkustajista.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

5. **Lauttaliikenteen tarkastukset**

- 5.1 Jos lauttaliikenteen alus käy satamissa Schengen-valtioiden ulkopuolella, aluksella olevat henkilöt on tarkastettava. Seuraavia sääntöjä on noudatettava:
- a) EU:n, ETA:n ja Sveitsin kansalaisille on mahdollisuuksien mukaan otettava käyttöön erilliset kulkuväylät.
  - b) Jalan liikkuvat matkustajat on tarkastettava yksittäin.
  - c) Ajoneuvojen matkustajat on tarkastettava ajoneuvossa.
  - d) Linja-autoissa matkustavia lauttamatkustajia pidetään jalan liikkuvina. Heidän on poistuttava linja-autosta tarkastusta varten.

- e) Raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen kuljettajat ja heidän mukanaan olevat henkilöt on tarkastettava ajoneuvossa. Heidät on periaatteessa tarkastettava erillään muista matkustajista.
- f) Jotta tarkastukset sujuvat nopeasti, käytössä on oltava riittävä määrä tarkastusportteja.
- g) Matkustajien käyttämiin kulkuvälineisiin sekä tarvittaessa niiden lasteihin ja muihin kuljetettaviin tavaroihin on kohdistettava satunnaisetsintöjä erityisesti laittomien maahanmuuttajien havaitsemiseksi.
- h) Lauttaliikenteen alusten miehistöä on kohdeltava samalla tavalla kuin kauppa-alusten miehistöä.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

V JAKSO: Sisävesiliikenteen tarkastukset

1. *Sisävesiliikenne*

- 1.1 Ulkorajan ylittävällä sisävesiliikenteellä tarkoitetaan kaikentyypisten veneiden ja kelluvien alusten käyttöä elinkeinon harjoittamiseen tai huviveneilyyn joissa, kanavissa ja järvissä.
- 1.2 Sisävesiliikenteen aluksille tehdään samat tarkastukset kuin yleensä meriliikenteen aluksille.
- 1.3 Aluksen miehistöön kuuluvilla tai vastaavilla henkilöillä tarkoitetaan elinkeinon harjoittamiseen käytettävien alusten päällikköä ja aluksella työskenteleviä henkilöitä, jotka mainitaan miehistöluettelossa, ja näiden henkilöiden aluksella oleskelevia perheenjäseniä.

* *Oikeusperusta:*

- Schengenin rajasäännöstö (liite VI)

OSA 3: RAJOJEN VALVONTA

1. *Valvonnan tarkoitus*

1.1 Valvomalla ulkorajoja muualla kuin rajanylityspaikoilla ja valvomalla rajanylityspaikkoja silloin, kun ne eivät ole auki, pyritään pääasiassa:

- a) estämään luvattomat rajanylitykset,
- b) torjumaan rajatylittävää rikollisuutta,
- c) toteuttamaan rajan laittomasti ylittäneisiin henkilöihin kohdistuvia toimenpiteitä.

1.2 Rajanylityspaikan komentavan rajavartijan on toteutettava tarvittavat toimet luvattomien rajanylitysten estämiseksi ja sijoitettava henkilöstöä rajoja valvomaan laittomaan maahanmuuton ja rajatylittävän rikollisuuden riskien arvioinnin perusteella.

Käytettävät resurssit tulisi valita sen mukaan, onko kyseessä maaraja, sisävesiraja vai meriraja.

2. *Valvontamenetelmät*

2.1 Valvonta voidaan toteuttaa käyttämällä joko kiinteitä tai liikkuvia yksiköitä, jotka suorittavat tehtäviään:

- a) partioimalla,
- b) sijoittumalla ongelmallisiksi tunnettuihin tai katsottuihin paikkoihin.

2.2 Valvontajaksoja on muutettava usein ja yllättäen, niin että luvattomat rajanylitykset paljastuvat.

2.3 Partioitaessa tärkeintä on:

- a) tarkkailla partiointialuetta,

- b) varmistaa, että partiointialueella ei ole yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuvia riskejä,
- c) tarkastaa sellaisten alueella olevien henkilöiden asiakirjat, joita partio ei tunne,
- d) pysäyttää epäilyttävät henkilöt, joilla ei ole asiakirjoja, ja pyytää heitä selostamaan tarkasti syyt alueella oleskeluun,
- e) pysäyttää ja viedä lähimmälle rajavartioasemalle henkilöt, jotka ovat ylittäneet tai yrittäneet ylittää rajan laittomasti.

Partioinnissa tulisi käyttää erityisiä jäljityskoiria. Partioinnin ja rajan tarkkailun tehostamiseksi tulisi käyttää myös helikoptereita, partioveneitä ja maastoajoneuvoja.

2.4 Sijoittauduttaessa aseisiin tärkeintä on:

- a) tarkkailla paikkoja, jotka on katsottu laittoman maahanmuuton tai salakuljetuksen kannalta riskialttiiksi,
- b) pysäyttää ja viedä rajavartioasemalle henkilöt, jotka ovat ylittäneet tai yrittäneet ylittää rajan laittomasti.

2.5 Saatujen tietojen perusteella tulisi tehdä väijytyksiä salakuljetettujen ihmisten ja salakuljettajien kiinni ottamiseksi.

2.6 Valvonnassa tulisi tarvittaessa käyttää teknisiä ja elektronisia apuvälineitä (esim. tutkia, tunnistimia ja öisin infrapunavaloa).

* *Oikeusperusta:*

- [Schengenin rajasäännöstö \(12 artikla\)](#)

OSA 4: SÄÄDÖSLUETTELO

• Yhteisön oikeus:

- Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehty yleissopimus (EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19);
- Toimeenpanevan komitean päätös, tehty 14 päivänä joulukuuta 1993, yhdenmukaisten viisumien mitätöimisessä ja peruuttamisessa sekä niiden voimassaolon lyhentämisessä noudatettavista yhteisistä periaatteista (SCH/Com-ex (93) 24) (EYVL L 239, 22.9.2000, s. 154);
- 94/795/YOS: Neuvoston päätös, tehty 30 päivänä marraskuuta 1994, Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan b alakohtaan perustuvasta yhteisestä toiminnasta jäsenvaltiossa oleskelevien kolmansista maista kotoisin olevien koululaisten matkustusmahdollisuuksista (EYVL L 327, 19.12.1994, s. 1);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1683/95, annettu 29 päivänä toukokuuta 1995 yhtenäisestä viisumin kaavasta (EYVL L 164, 14.7.1995, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksella (EY) N:o 334/2002, annettu 18 päivänä helmikuuta 2002, yhtenäisestä viisumin kaavasta 29 päivänä toukokuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1683/95 muuttamisesta (EYVL L 53, 23.2.2002, s. 7);
- Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 2119/98/EY, tehty 24 päivänä syyskuuta 1998, tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston perustamisesta yhteisöön (EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 2725/2000, annettu 11 päivänä joulukuuta 2000, Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten Dublinin yleissopimuksen tehokkaaksi soveltamiseksi (EYVL L 316, 15.12.2000, s. 1);
- Euroopan unionin perusoikeuskirja (EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1);
- Neuvoston direktiivi 2001/51/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2001, 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan määräysten täydentämiseksi (EYVL L 187, 7.7.2001, s. 45);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään (EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1), muutettu seuraavalla:
  - Neuvoston asetus (EY) N:o 2414/2001 (EYVL L 327, 12.12.2001);

- Neuvoston asetus (EY) N:o 453/2003 (EUVL L 69, 13.3.2003, s. 10);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 851/2005, annettu 2 päivänä kesäkuuta 2003, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta vastavuoroisuusmekanismin osalta;
- Neuvoston asetus (EY) N:o 333/2002, annettu 18 päivänä helmikuuta 2002, sellaisen lomakkeen yhtenäisestä kaavasta, johon kiinnitetään jäsenvaltioiden niille henkilöille myöntämät viisumit, joiden matkustusasiakirjaa lomakkeen laativa jäsenvaltio ei tunnusta (EYVL L 53, 23.2.2002, s. 4);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 407/2002, annettu 28 päivänä helmikuuta 2002 (EYVL L 62, 5.3.2002, s. 1), tietyistä säännöistä Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailemista varten Dublinin yleissopimuksen tehokkaaksi soveltamiseksi annetun asetuksen (EY) N:o 2725/2000 (EYVL L 316, 15.12.2000, s. 1) täytäntöönpanemiseksi;
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1030/2002, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2002, kolmansien maiden kansalaisten oleskeluluvan yhtenäisestä kaavasta (EYVL L 157, 15.6.2002, s. 1);
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2320/2002, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2320/2002, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä (EYVL L 355, 30.12.2002, s. 1);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 343/2003, annettu 18 päivänä helmikuuta 2003 (Dublinin yleissopimus);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 415/2003, annettu 27 päivänä helmikuuta 2003, viisumien myöntämisestä rajalla, mukaan lukien tällaisten viisumien myöntäminen kauttakulkumatkalla oleville merimiehille (EUVL L 64, 7.3.2003, s. 1);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 693/2003, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, erityisen kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FRTD) käyttöön ottamisesta sekä yhteisen konsuliohjeiston ja yhteisen käsikirjan muuttamisesta (EUVL L 99, 17.4.2003, s. 8);
- Neuvoston asetus (EY) N:o 694/2003, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2003, asetuksessa (EY) N:o 693/2003 säädettyjen kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FTD) ja rautateitse tapahtuvaa kauttakulkua helpottavan asiakirjan (FRTD) yhtenäisestä kaavasta (EUVL L 99, 17.4.2003, s. 15);
- Neuvoston päätös, tehty 8 maaliskuuta 2004, Kiinan kansantasavallasta tulevien matkailijaryhmien viisumiasioita ja niihin liittyviä seikkoja koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisön ja Kiinan

- kansantasavallan kansallisen matkailuhallinnon välillä (ADS), (EUVL L 83, 20.3.2004, s. 12);
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella (EUVL L 229, 29.6.2004, s. 35);
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 851/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen perustamisesta (EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1);
  - Neuvoston direktiivi 2004/83/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelyä pakolaisiksi tai muuta kansainvälistä suojelua tarvitseviksi henkilöiksi koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä myönnetyn suojelun sisällöstä (EUVL L 304, 30.9.2004, s. 12);
  - **Neuvoston asetus (EY) N:o 2252/2004, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, jäsenvaltioiden myöntämien passien ja matkustusasiakirjojen turvatekijöitä ja biometriikkaa koskevista vaatimuksista** (EUVL L 385, 29.12.2004, s. 1);
  - Neuvoston direktiivi 2005/85/EY, annettu 1 päivänä joulukuuta 2005, pakolaisaseman myöntämistä tai poistamista koskevissa menettelyissä jäsenvaltioissa sovellettavista vähimmäisvaatimuksista (EUVL L 326, 13.12.2005, s. 13);
  - Yhteinen konsuliohjeisto diplomaatti- ja konsuliedustustoille (EUVL C 313, 16.12.2005, s. 1);
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 562/2006, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2006, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) (EUVL L 105, 13.4.2006, s. 1);
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 895/2006/EY, tehty 14 päivänä kesäkuuta 2006, yksinkertaistetun järjestelmän käyttöönotosta henkilötarkastuksissa ulkorajoilla siten, että Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia hyväksyvät kauttakulussa alueidensa läpi yksipuolisesti tietyt asiakirjat kansallisia viisumejaan vastaaviksi (EUVL L 167, 20.6.2006, s. 1);
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 896/2006/EY, tehty 14 päivänä kesäkuuta 2006, yksinkertaistetusta menettelystä henkilötarkastuksissa ulkorajoilla siten, että jäsenvaltiot hyväksyvät kauttakulussa alueidensa läpi yksipuolisesti tietyt Sveitsin ja Liechtensteinin myöntämät oleskeluluvat (EUVL L 167, 20.6.2006, s. 8);
  - Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o [.../2006], annettu ....., paikallista rajaliikennettä koskevan järjestelyn käyttöönotosta jäsenvaltioiden maaukorojoilla;

- **Kansainvälinen oikeus:**

- Kansainvälisestä siviili-ilmailusta 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettu yleissopimus (ICAO:n yleissopimus), liitteet 2 ja 9;
- Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi 4 päivänä marraskuuta 1950 allekirjoitettu eurooppalainen yleissopimus ja sen pöytäkirjat;
- Pakolaisten oikeusasemasta 28 päivänä heinäkuuta 1951 allekirjoitettu Geneven yleissopimus, sellaisena kuin se on muutettuna New Yorkissa 31 päivänä tammikuuta 1967 allekirjoitetulla pöytäkirjalla;
- Kansainvälisen meriliikenteen helpottamista koskeva yleissopimus (FAL), allekirjoitettu 9 päivänä huhtikuuta 1965;
- ILO:n yleissopimus, joka koskee merenkulkijain kansallisia henkilöllisyystodistuksia (N:o 185), allekirjoitettu 19 päivänä kesäkuuta 2003;
- Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 114, 30.4.2002, s. 6);
- Kahdenväliset paikallista rajaliikennettä koskevat sopimukset.